

آنا كرىم اف

برای كلاسهای پنجم آموزشگاه های عمومى

زبان فارسى

كتاب راهنمای معلم

© “Şərq-Qərb” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi

info@eastwest.az və derslik@edu.gov.az

elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.

Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

ŞƏRQ-QƏRB

فهرست

۴	مقدمه
۲۲	درس ۱
۲۷	درس ۲
۳۳	درس ۳
۳۷	درس ۴
۴۰	درس ۵
۴۳	درس ۶
۴۵	درس ۷
۴۷	درس ۸
۵۲	درس ۹
۵۵	درس ۱۰
۵۸	درس ۱۱
۶۲	درس ۱۲
۶۵	درس ۱۳
۶۹	درس ۱۴
۷۲	درس ۱۵
۷۶	درس ۱۷

۷۸	درس ۱۸
۸۱	درس ۱۹
۸۴	درس ۲۰
۸۶	درس ۲۱
۹۰	درس ۲۲
۹۲	درس ۲۳
۹۴	درس ۲۴
۹۹	درس ۲۵
۱۰۳	درس ۲۶
۱۰۶	درس ۲۷
۱۰۹	درس ۲۸
۱۱۲	درس ۲۹
۱۱۶	درس ۳۰
۱۲۲	درس ۳۱
۱۲۵	مواد مطالعاتی تکمیلی
۱۴۴	منابع

مقدمه

این کتاب که برای کلاس پنجم نوشته شده است از دو بخش عبارت است: کتاب درس دانش آموز و کتاب راهنمای معلم. این کتاب برای ۳۰ ساعت در نظر گرفته شده است. کتابی که در دستان شماست، راهنمای آموزشی و تدریس کتاب است. در نگارش کتاب سعی شده است، مطالب چنان باشند که همه ی معلمان بتوانند در تمام سطوح و با سوابق مختلف از آن استفاده کنند. یادآوری می شود که همه ی مطالب این کتاب، جنبه ی پیشنهادی و حکم راهنما دارند و معلمان محترم می توانند در حین تدریس به سلیقه ی خود رفتار کنند.

هدف های کلی

۱. دانش آموزان واژه ها و جمله های ساده را تشخیص می دهند، مفاهیم را می فهمند و از طریق تکرار، تقلید، تصویر و اسلاید آموزش می بینند.
۲. دانش آموزان جمله های ساده را می فهمند، با تلفظ، آهنگ و تأکید آشنا می شوند و عبارت ها و جمله ها را تکرار می کنند.
۳. دانش آموزان برخی عبارت ها، فرمان ها، جمله های ساده و سؤالها را می فهمند. آنها جملات واضح شفاهی یا ضبط شده را بدون هیچ زمینه ی صدای مزاحم می فهمند.
۴. دانش آموزان واژه ها و جمله ها را به درستی تلفظ می کنند.
۵. دانش آموزان نسبت به آن چه می بینند و می شنوند، با جمله ها و عبارت های کوتاه پاسخ های مختصر می دهند، تلفظ آنها ممکن است تقریباً درست باشد، اما ممکن است به مدل های گفت و گو و کلیدهای تصویری زیادی احتیاج داشته باشند.
۶. دانش آموزان به مواردی که می بینند و می شنوند، پاسخ های کوتاه می دهند. آدم ها، مکان ها و اشیا را نام می برند و توصیف می کنند. تلفظ آنها تقریباً درست است و در هنگام به کار بردن کلمه ها، کمی مکث می کنند، ولی معنی آن چه که به کار می برند، واضح است.
۷. دانش آموزان می توانند از عبارت های کوتاه برای بیان احساسات و چیزهایی که دوست دارند و یا چیزهایی که خوششان نمی آید استفاده کنند.
۸. دانش آموزان می توانند واژه ها را به درستی بخوانند و معنی آنها را بفهمند.
۹. دانش آموزان می توانند حرف ها را بنویسند.
۱۰. دانش آموزان می توانند واژه ها و جمله های کوتاه را بنویسند.

اصول آموزش زبان فارسی به عنوان زبان دوم

۱. آموزش باید فقط به زبان فارسی باشد
۲. آموزش دستور زبان فارسی در موقعیت ها و صحنه های مختلف و غیر مستقیم
۳. پرهیز از دخالت زبان مادری در آموزش زبان فارسی
۴. کاربرد واژگان و ساخت های زبانی روزمره
۵. فراهم آوردن موقعیت های خلاقانه
۶. بهره گیری از منابع مختلف ارتباطی مانند تلفن، کیت های الکترونیکی، سی دی
۷. باز کردن باب گفت و گو با دانش آموزان در زمینه های مختلف
۸. آموزش از طریق گسترش واژگان

الف: از عینی به ذهنی

ب: از نزدیک به دور

پ: از آسان به مشکل

ت: از معلوم به مجهول

۹. آموزش و گسترش واژگان از طریق بازی
۱۰. بهره گیری از فیلم، نوار صوتی، سی دی و سایر فناوری های آموزشی
۱۱. انجام تمرین ها در قالب گفت و گو
۱۲. مقایسه ی دو پدیده، دو فرد یا دو تصویر
۱۳. ایجاد انگیزه در محتوا، تصویرها
۱۴. بهره گیری از تمرین ها و فعالیت های متنوع و گوناگون

۱۵. ارزیابی (ارزشیابی) دقیق

۱۶. روشن بودن سطوح یادگیری مورد سنجش

۱۷. استفاده از شیوه های گوناگون ارزش یابی

توانایی های آوایی: توانایی های آوایی تسلط بر نظام آوایی زبان دوم را میسر می سازند. این توانایی ها عبارتند از:

الف: حساسیت شنوایی مناسب که تمایز بین آواهای زبان دوم را میسر می سازد.

ب: حساسیت تلفظی مناسب که تلفظ صحیح کلمه ها و جمله های زبان دوم را فراهم می سازد.

پ: مهارت در تولید و ادراک تمایز آهنگ جمله ها، تکیه و کلمه ها و مکث های لازم در گفتار را میسر می سازد.

توانایی های واژگانی: این توانایی زبان آموز را یاری می دهد تا بر روابط واژگانی زبان دوم تسلط یابد. این توانایی ها عبارتند از:

الف: ذخیره ی مناسب واژگانی از کلمه های زبان دوم

ب: توان تشخیص و درک سریع واژگان شنیده شده

پ: توان فهم سریع معانی بافتی کلمات زبان دوم

ت: توان یادآوری ترکیبات لغوی زبان دوم

مهمترین شیوه ها و فنون تدریس زبان خارجی عبارتند از:

- ۵. شیوه ی تکرار و حفظ
- ۱. یادگیری از طریق همیاری
- ۶. شیوه ی پرسش و پاسخ
- ۲. شیوه ی نمایشی
- ۷. شیوه ی بازی آموزشی
- ۳. شیوه ی صامت
- ۴. شیوه ی نمایشنامه ای

گوش دادن

گوش دادن ابزار یادگیری و یک اصل مهم در یادگیری و بخش جدایی ناپذیر برنامه ای آموزش و مهارت زبانی است. تقویت گفتار مستلزم گوش دادن است. برای گوش دادن چهار مرحله ی متوالی برشمرده اند.

- ۱. شنیدن که غیر ارادی و شامل احساس آواهای زبانی و تمیز دادن آن هاست.
- ۲. دقت و تمرکز حواس
- ۳. دریافت
- ۴. پردازش معنایی پیام

صحبت کردن

مهارت گفتار یکی از پیچیده ترین مهارت های زبان آموزی است. فرد باید بتواند با استفاده از واژه هایی که در اختیار دارد، با دیگران ارتباط شفاهی

بر قرار کند و پیامی را که در ذهن دارد، به شنونده انتقال دهد. برای گفتن دومرحله بر شمرده اند.

مرحله ی اول: برنامه ریزی: یعنی ایجاد پیام در ذهن و سازماندهی آن

مرحله ی دوم: اجرا: یعنی تبدیل معنای ذهنی به آوا و تولید گفتار

خواندن

مهارت خواندن یکی از مهارت های ادراکی و دریافتی به حساب می آید. پیشرفت در خواندن باعث می شود که قدرت درک و گفتار دانش آموز و مهارت نوشتار او پیشرفت کند. خواندن سه مرحله دارد: مرحله ی پیش از خواندن، مرحله ی خواندن، مرحله ی پس از خواندن.

نوشتن

نوشتن یک مهارت تولیدی می باشد. برای یادگیری نوشتن چند مرحله در نظر گرفته شده است:

رونویسی	جمله نویسی
املا نویسی	انشا نویسی
کلمه سازی	

آشنایی با زبان فارسی

زبان فارسی یکی از زبان های زنده ی دنیا و زبان مادری صد میلیون نفر از مسلمانان جهان است. این زبان از جمله زبان های هندواروپایی و یکی از شاخه های آن است. زبان هند و اروپایی که گاهی زبان آریایی نیز نامیده می شود، میان نیاکان ایرانیان و و هندیان قدیم مشترک بوده است. زبان ها و لهجه های ایرانی یکی از متنوع ترین دسته های زبان های هندواروپایی به شمار می روند. زبان های ایرانی را به زبان های ایرانی کهن، ایرانی میانه و ایرانی کنونی تقسیم کرده اند. از زبان های ایرانی باستان مدارکی درباره ی دو زبان فارسی باستان و اوستایی به جا مانده است. زبان فارسی میانه زبان رسمی ایران در عهد ساسانیان بوده است که آثار فراوانی اعم از کتیبه ها، سنگ نوشته ها، مهرها، سکه ها و غیره از آن به جا مانده است.

زبان امروز ایران که زبان معیار و زبان مکاتبات اداری و آموزشی است، به زبان ها و لهجه های جنوبی تعلق دارد و فارسی نامیده می شود. این زبان دنباله ی زبان فارسی میانه (پهلوی) و فارسی باستان می باشد و از زبان قوم پارسی سرچشمه گرفته است.

پس از حمله ی اعراب به ایران و نفوذ و گسترش اسلام، همچنین پس از تحولات مهم اجتماعی، سیاسی و مذهبی که اسلام در ایران ایجاد کرد، زبان فارسی به شدت تحت تأثیر زبان عربی قرار گرفت، به طوری که تا دو قرن زبان اداری ایران زبان عربی بود. برخی از ویژگی های این زبان به قرار زیر است:

– وجود لغات و اصطلاحات فراوان عربی، مغولی و اروپایی در آن.

- تلفظ واژه های فارسی آسان است و حروف آن مثل عربی و انگلیسی مخرج خاص ندارد.
- قابلیت و قدرت وام گیری این زبان بسیار بالا است و به سادگی قابل حل و درج در مجموعه ی واژگان فارسی است.
- کلمات دخیل اغلب به همان صورت اصلی حفظ می شوند.
- ضمیرهای شخصی در هر مقامی از حالات جمله تغییر زیادی نمی کند.
- در ترتیب ارکان جملات فارسی آزادی خاصی وجود دارد و ارکان قابلیت جابه جایی بالایی دارند.
- زبان فارسی ترکیبی است و با وجود بیش از صد "وند" با یک کلمه می توان انبوهی واژه ساخت. به خاطر وجود این ویژگی با واژگان دخیل نیز می توان هزاران واژه ی فارسی ساخت.
- با توجه به ادبیات غنی فارسی زبانان در معنی واژگان به ذوق و سلیقه ی خود دخل و تصرف می کنند و با تغییر اندک در یک کلمه دو یا چند معنی می سازند.
- قابلیت ترکیبی زبان فارسی باعث شده است که بتوان با پیشوندها، صفات و اسامی فعل های مرکب فراوانی تا حدود چند برابر افعال اساسی و پایه ساخته شود.
- میزان تغییر زبان تاریخی و زبان معیار بسیار کم است و به همین علت متون هزار سال پیش را به راحتی می توان به فارسی امروز آموزش داد.
- در خط نویسی مثل زبان عربی از علائم فراوان استفاده نمی شود و کلمات را بدون نشانه های لازم به سهولت می توان خواند.
- زبان فارسی مؤنث، مذکر، خنثی، تثنیه، حرف تعریف و جمع های گوناگونی ندارد.
- خط فارسی نیمه آوایی است و زبان نوشتار و گفتار را به خوبی منعکس می کند.
- نشانه های تعریف در واژه درج نمی شوند، مثل او را، به او.
- زبان فارسی از نظر دستوری زبان بسیار ساده ای است، اسامی بدون حرف تعریف و تغییرات جنبی هستند. به تطابق صفت و موصوف نیازی نیست. در صرف افعال بی قاعدگی وجود ندارد.

در عین حال شکل های فراگیری زبان فارسی معمولاً به گستردگی اصطلاحات و ساختارهای نحوی آن برمی گردد.

ویژگی های زبان شناختی زبان فارسی.

قواعد بنیادی زبان اصطلاحاً قواعدی هستند که از طریق آن ها، جملات درست زبان ساخته و تشخیص داده می شوند. این قواعد عبارتند از:

- ✓ قواعد معنایی
- ✓ قواعد کاربردی و کلامی
- ✓ قواعد آوایی
- ✓ قواعد واژگانی
- ✓ آواهای زبان.
- ✓ قواعد نحوی

آواهای زبان مجموعه ای از اصوات هستند که در نظام یک زبان برای ساخت الگوهای هجایی یا واژگانی به کار می روند.

یکی از مشکلات آموزش های مدرن زبان فارسی مسأله ی خط فارسی است. در این خط:

(الف) چند صدا بایک نویسه نشان داده می شوند: مثل "و" در گوزن، خواهر و زنبور.

(ب) گاهی چند نویسه یک صدا دارند. مثل: ص، ث، س.

(پ) نویسه هایی تلفظ نمی شوند: مثل: خواهر و تمبر.

(ت) گاهی آوایی تلفظ می شود، ولی نوشته نمی شود. مثل: الهه.

(ث) سه مصوت اصلی فارسی یعنی زیر، زبر، پیش در خط ظهور ندارند.

(ج) همنشینی نویسه ها و حروف در فارسی تابع قاعده است، مثل: ع - ع - ع - ع

فرآیندهای آوایی.

زمانی که با گونه ی گفتاری و گفتار پیوسته ی یک زبان سر و کار داریم، با فرآیندهایی برخورد می کنیم که باید آنها را به هنگام آموزش زبان به خاطر داشته باشیم. مثلاً لازم است که معلم زبان فارسی بداند: چرا کلمه ی "شنبه" در عمل "شمبه" تلفظ می شود و چرا جمله ی "این رعنا است" در عمل "این رعناس" شنیده می شود.

در زبان فارسی فرآیندهای آوایی متعددی وجود دارند.

فرآیندهای همگونی و ناهمگونی

فرآیند همگونی فرآیندی است که در آن آوایی آوای مجاور خود را تحت تأثیر قرار می دهد. مثلاً در کلمه ی "شنبه" ملاحظه می شود که "ب" با بسته شدن دو لب تولید می شود، لذا آوای مجاور خود "ن" را تحت تأثیر قرار می دهد و آن را نیز مانند خود، "دو بی" می کند. در نتیجه صدای "م" تولید و کلمه به صورت "شمبه" بیان می شود. در این جا، یکی از ویژگی های یک آوا به آوای مجاورش منتقل شده است. لذا همگونی رخ داده را همگونی ناقص می نامیم. حال اگر آوایی آوای مجاور خود را کاملاً مثل خود کند، مثل کلمه ی "دسته"، "بسته" که به ترتیب "دسه"، "بسه" (باتشدید) شنیده می شوند، همگونی از نوع همگونی کامل خواهد بود. ضد این فرآیند فرآیند ناهمگونی است. در کلمه ی همچون "لشکر" که "لشگر" خوانده می شود. در این جا، دو آوای "ش" و "ک" مانند هم هستند (هر دو صامت های بی صدا می باشند) با وجود این، صامت بی صدای "ک" تبدیل به صامت صدادار "گ" می شود. به همین دلیل آن را فرآیند ناهمگون می نامیم.

فرآیند هماهنگی صدادار

گاهی در یک کلمه دیده می شود که همه ی صداهاى کلمه به یک شکل در می آیند. مثل کلمه ی "بهار" که در عمل "باهار" خوانده می شود. در چنین فرآیندی ملاک ما، آخرین صدای کلمه است. به نمونه های زیر توجه کنید:

چهار – çəhar	çahar
هلو – holu	hulu
بشین – beşin	bişin
نهار – nəhar	nahar
بخور – bexor	boxor
برو – berou	borou

فرآیند حذف

این فرآیند، همانطور که از نامش پیداست، زمانی پدید می آید که در هنگام تلفظ در گفتار روزمره آوایی حذف می شود، مثل کلمه ی "تمبر" که در عمل "تمر" تلفظ می شود. به نمونه های دیگر این فرآیند توجه کنید:

dəstmal	dəsmal
dəstkeş	dəskeş
əbsəvari	əssəvari
təşrif	təşif
dərb	dər

همانطور که مشاهده می شود، فرآیند حذف می تواند در جاهای مختلف واژه رخ دهد، هرچند که حذف های انتهایی در فارسی رایجترند. به همین دلیل است که جمله ی "سارا، این آماندا است!" در عمل به صورت سارا، این آمانداس!" ظهور می کند.

فرآیند اضافه

فرایند اضافه، ضد فرآیند حذف است و در جریان آن آوایی به هنگام تلفظ به واژه افزوده می شود. مثلاً کلمه ی "لوستر" در فارسی به صورت "لوسِتر" تلفظ می شود. نمونه های دیگر این فرآیند را باهم می بینیم.

şəhryar	şəhriyar
yadqar	yadeqar
pasban	paseban
ərcmənd	ərcomənd
kerdqar	kerdeqar

ساختمان واژگانی فارسی

بر اساس نوع تکواژهای به کار رفته در یک واژه، انواع واژگان زیر در فارسی دیده می شود:

الف) واژگان بسیط

این واژگان از یک تکواژ قاموسی تشکیل می شوند و قابل تجزیه به عناصر کوچک تر نیستند، مثل: قلم، کتاب، میز

واژگان مرکب

این واژگان از همنشینی دو یا بیش از دو تکواژ قاموسی پدید می آیند، مانند: مهمان سرا، پدربزرگ

واژگان مشتق

واژگان مشتق واژگانی هستند که از همنشینی یک تکواژ قاموسی با یک یا بیش از یک تکواژ دستوری ساخته می شوند، مثل: گلدان، نامردی، دانشمند

نحو فارسی

زبان فارسی از نظر نحو، یکی از زبان های قابل توجه در مطالعات زبان شناختی است. نحو، بنا به تعریف، بررسی آرایش واژگان در جمله و قواعد ناظر بر این آرایش است. در زبان فارسی نقش های دستوری کلمات (مانند فاعل، مفعول، فعل و غیره) بر اساس جایگاه آنها در جمله تعیین نمی شود، بلکه توسط "نقش نمایی" که در کنارشان قرار دارد، شناسایی می شوند. مثلاً در جمله ی "معلم کتاب را به دانش آموز داد" کتاب مفعول است. البته نه الزاماً به خاطر این که پس از "معلم" آمده است، بلکه به خاطر این که نقش نمای "را" که نشانه ی مفعول است در کنارش قرار دارد. همین مسئله درباره ی "به دانش آموز" نیز که در این جا مفعول باواسطه یا متمم جمله است، صادق می باشد، لذا در حین آموزش فارسی باید به اهمیت نقش نماهای جمله توجه ویژه ای مبذول شود.

در حالت کلی و عمومی زبان فارسی زبانی با آرایش
"فاعل+مفعول+فعل (من + تابلو را + دیدم) است. اما به دلیل
انعطافی که نحو این زبان دارد و امکان حرکتی که وجود نقش
نماهای فارسی برای نحو جمله فراهم می کنند، می توان ساختار
جمله را به گونه های مختلف دگرگون کرد، بدون آنکه در معنای
جمله تفاوت اساسی پدید آید. شکی نیست که با این کار، سبک های
مختلفی از گفتار پدید می آیند، اما معنای بنیادی جمله تغییر نمی کند،
مثلاً جمله ی "خیاط، لباس را با سوزن می دوزد" می تواند به چند
شکل در فارسی گفته شود.

خیاط لباس را می دوزد با سوزن
خیاط با سوزن لباس را می دوزد
خیاط می دوزد لباس را با سوزن
لباس را خیاط با سوزن می دوزد.

نمونه های بالا احتمالاتی را که یک جمله ی فارسی به لحاظ نحوی
می تواند داشته باشد، نشان می دهند. اما باید در نظر داشت که
هرچند تمام این جمله ها یک معنی دارند، ولی تفاوتی هم بین این
جمله وجود دارد.

جدول ادغام استانداردها با درس ها

استاندارد	درس
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	شما اهل کجایی؟
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	در سفر
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	شغل پدرت چیست؟
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	اگر بتوانم
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	شما هیچ مشکلی ندارید
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	تو چه ورزشی را دوست داری؟
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	ساعت چند...؟
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	مثل اینکه اصلاً حواست نیست؟
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	امروز چندم ... است؟
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	معمولاً آخر هفته ها
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	گروهی کار کنیم
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	ممکن است بگویید
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	چه خوب!
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	بیایید امروز به ... برویم.
۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲	دو ساعت دیگر

ممکن است ... به من بدهی	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
شاید لازم بشود	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
چه وقت ...؟	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
هوای آن شهر ...	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
آقای ... تشریف ندارند	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
یادم نبود	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
از حالا باید	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
چه شده؟	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
می خواهم ...	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
من از ... می ترسم	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
امروز چه رنگی ...؟	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
بروم ... بیاورم.	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
عیدت مبارک!	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
من ... دوست ندارم	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
چرا ...؟	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲
خوب، بعد؟	۱.۱.۲.; ۱.۱.۳.; ۲.۲.۱.۱ ; ۱.۲.; ۲.۲.۱.; ۲.۲.۲.; ۳.۱.۱.; ۳.۱.۲ ; ۴.۱.۱ ; ۴.۱.۲

نتایج کلی

گوش دادن

۱. تشخیص صداها و واژگان و معنی آنها
۲. تشخیص جمله های کوتاه و ساده و آشنایی با تلفظ و آهنگ درست آنها
۳. فهمیدن گروهی از عبارت های ساده و آشنا و معمولی و رایج در کلاس

صحبت کردن

۱. تلفظ درست واژگان
۲. آهنگ قابل قبول
۳. گفتن جمله های کوتاه، مکالمه ها و ازبر کردن آنها
۴. پاسخ مختصر به پرسش هایی که شنیده می شوند
۵. توصیف آدم ها، مکان ها و اشیا
۶. مشارکت در گفت و گوی دو و سه جمله ای

خواندن

۱. حرف ها و هجا ها را تشخیص می دهند و می توانند واژه ها را بخوانند
۲. جمله های ساده را می خوانند و معنی آنها را می فهمند
۳. دانش آموزان متن را های کوتاه را می خوانند و معنی آنها را می فهمند

نوشتن

۱. می توانند حرف ها و واژه ها را بنویسند
۲. می تواند جمله های ساده را بنویسند

توصیه هایی به معلمان زبان فارسی

۱. برای هر جلسه طرح درس تهیه کنید
۲. برای هر جلسه هدف های مشخصی داشته باشید
۳. برای دانش آموزان انگیزه ای ایجاد کنید
۴. در جلسه به زبان فارسی صحبت کنید
۵. در کلاس با صدای بلند و واضح صحبت کنید
۶. از حرکات دست و بدن استفاده ی معقول کنید
۷. خود را با سطح کلاس سازگار کنید
۸. کتاب ها و مجله هایی مربوط به آموزش زبان خارجی بخوانید
۹. در کنفرانس ها و سمینارهایی مربوط به آموزش زبان فارسی شرکت کنید
۱۰. با معلمان دیگر رابطه برقرار کنید و درس های آنها را مشاهده کنید
۱۱. زبان خارجی دیگری را بیاموزید

جدول ارزیابی

معیار ارزیابی	گوش دادن	معیار ارزیابی	صحبت کردن	
عالی				
خوب				
متوسط				
ضعیف				

معیار ارزیابی	خواندن	معیار ارزیابی	نوشتن	
عالی				
خوب				
متوسط				
ضعیف				

درس ۱

موضوع درس: شما اهل کجایید؟

هدف های درس: دستور زبان: جمله ی پیرو تعیینی.

نکاتی که معلم باید توجه داشته باشد:

- ۱) مقایسه ی این وجه با زبان آذربایجانی روشی مناسب نیست.
- ۲) بهتر است معلم یک جمله ی نمونه بگیرد و از آن مانند قاعده استفاده کند. مثلاً: پسر درس می خواند پسر دوست من است – پسری که درس می خواند دوست من است. معلم از دانش آموزان می خواهد که جمله بسازند و وقتی که می بیند آن ها نمی توانند جمله بسازند آن جمله ی نمونه را به یادشان می آورد.
- ۳) معلم به دانش آموزان چند جمله می دهد و از آنها می خواهد آن جمله ها را به صورت یک جمله بگویند یا بنویسند.
- ۴) معلم می تواند به زبان مادری چند جمله بدهد و از دانش آموزان بخواهد آن جمله ها را به فارسی ترجمه کنند یا چند جمله بدهد و از آنها بخواهد آن جمله ها را به شکل های مختلف بگویند.
- ۵) معلم باید پس از این درس دست کم پنج – شش درس دیگر این نکته ی دستوری را با دانش آموزان تکرار کند.

مشکلات احتمالی:

۱) ممکن است دانش آموزان این شکل دستوری را بدرستی متوجه نشوند، چون این نوع جمله در زبان آذربایجانی مشاهده نمی شود. در این صورت معلم باید بر اساس نمونه های ساده چند بار این نکته ی دستوری را شرح دهد.

واژه نامه:

معلم باید قبل از خواندن متن و یا گفتگو واژه ها را با دانش آموزان تکرار بکند و یا معنی واژه های نو را برای آنها توضیح کند. معلم از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه ی نو یک جمله بگویند.

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آنوزان سؤال کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های گفتگو ی درس به پرسش ها پاسخ دهند.

تمرین ۳. متن گوش دادن

اسم پسر احمد است. احمد در شهر باکو زندگی می کند. او اهل گنجه است. احمد بیست و پنج سال دارد. احمد مجرد است. اسم دختر زینب است. زینب در شهر شکی زندگی می کند. او اهل شکی است. زینب بیست سال دارد. زینب هم مجرد است.

ابتدا معلم می تواند واژه های

نوی متن را با دانش آموزان

تمرین کند: واژه ها را بگوید و معنی آنها را بپرسد. بعد به دانش آموزان فرصت می دهد تا به متن گوش کنند. سپس از آنها می خواهد به پرسش ها جواب بدهند. معلم باید توجه داشته باشد که دانش آموزان می توانند به چند سؤال جواب بدهند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند این تمرین را انجام دهند، یعنی به هیچ سؤالی جواب دهند، می خواهد واژه ها و جمله هایی را که شنیدند را تکرار کنند.

تمرین ۴. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این

واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند. بعد

معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۶. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان نمونه را متوجه شده اند و بعد به آنها فرصت می دهد که جمله ها را مانند نمونه بازنویسی کنند.

تمرین ۷. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان نمونه را متوجه شده اند و بعد به آنها فرصت می دهد که جمله ها را مانند نمونه بازنویسی کنند.:

۱. کتابی که روی میز است مال من است.
۲. اتومبیلی که جلوی خانه است خیلی قشنگ است.
۳. بچه هایی که در حیاط بازی می کردند به خانه برگشتند.
۴. دختری که کمک کرد اینجا نیست.
۵. زنی که دامن می خرد همسایه ی ما است.

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که ابتدا واژه ها را بخوانند و معنی آنها را بگویند و بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را مرتب کنند.

– کتابی که خواندم جالب بود.

- پسری که به ما کمک کرد در آمریکا زندگی می کند.
- زنی که در بیمارستان کار می کند همسایه ی من است.

تمرین ۹. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که آنها

معنی این جمله ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که یکی یکی جمله ها را بخوانند و این جمله ها را در گذشته بگویند.

- ما هر تابستان به روستا می رفتیم.
- دیروز من در کتابخانه کتاب می خواندم.
- بچه ها در استخر شنا می کردند.
- آنها از روی پل می گذشتند.
- مادرم در مغازه به لباس ها نگاه می کرد.

تمرین ۱۰. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که آنها

معنی این جمله ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که یکی یکی جمله ها را بخوانند و فعل های توی پرانتز را در گذشته بگویند.

- وقتی دوستم آنجا کار می کرد با من می گرفت.
- وقتی وارد اتاق شدم، او روزنامه می خواند.
- وقتی خانه برگشتم، مادرم شام درست می کرد.
- وقتی باران می بارید، آنها در پارک گردش می کردند.
- چون همیشه دروغ می گفت، هیچ کس به او باور نمی کرد.

درس ۲

هدف های درس: دستور زبان: حروف اضافه

حرف های اضافه کلمه هایی هستند که معمولاً کلمه یا گروهی را به فعل جمله یا به صفت یا به اسم های جمع و نظایر آنها نسبت می دهند و آنها را به آن وابسته می سازند.

حرف های اضافه از جهت ساختمان بر دو قسمند:
حرف های اضافه ی ساده و حرف های اضافه ی مرکب.
حرف های اضافه ی ساده از یک تکواژ ساخته شده اند. از، در، به، با، برای، تاو غیره.

حرف های اضافه ی مرکب از یک حرف اضافه ی ساده با کلمه های دیگر مانند اسم، صفت و حرف ساخته می شوند. از برای.

معنی و کاربرد برخی از حرف های اضافه ی ساده:

از بیشتر در موارد زیر به کار می رود:

(الف) در زمان و مکان و جز آن ها معنی آغاز و شروع می دهد.

از صفحه ی بیست و یک تا پنجاه خط خورده

از همدان حرکت کرده ایم و تا مشهد می رویم.

(ب) برای بیان علت و سبب

از ماجرای که حکایت کرد بسیار تعجب کردم

(پ) برای بیان جنس چیزی.

لباسی از پشم

دری از آهن

با بیشتر در موارد زیر به

کار می رود.

(الف) در معنی "همراه"، "به همراهی"

پروین با نسرین رفت

(ب) در معنی به وسیله ی، توسط

با این ماشین نمی توان این همه بار را حمل کرد

به بیشتر در موارد زیر به کار می رود:

(الف) برای نشان دادن انتها و پایان عملی در مکان و جز آنها:

از تهران به قم با قطار رفتیم.

(ب) برای سوگند.

به خدا که وظیفه ام را درست انجام خواهم داد

(پ) برای نشان دادن مقابل بودن دو چیز.

پارچه را هر متری به پنجاه ریال خریدم

در بیشتر در موارد زیر به کار می رود:

(الف) برای نشان دادن ظرفیت زمان و مکان:

یخ را در کاسه ریختم

در روز سه بار غذا می خوریم

(ب) به معنی "در خصوص"، "درباره ی" و "در موضوع"

در این قضیه چه نظری دارید؟

برای بیشتر در موارد زیر به کار می رود.

(الف) به معنی "به منظور"، "به سبب"، "به جهت"

برای دیدن شما آمدم

(ب) به معنی "از بهر"

چیزی برایم باقی نمانده

تا وقتی حرف اضافه است که انتها و پایان چیزی را در زمان یا مکان برساند.

از خانه تا مدرسه پیاده رفتم

تا هفته ی آینده کارها رو به راه می شود.

نکاتی که معلم باید توجه داشته باشد:

۱) ابتدا معلم حروف اضافه ی ساده را با دانش آموزان تکرار می کند.

۲) معلم ابتدا به دانش آموزان چند حروف اضافه می دهد و از آنها می خواهد که با استفاده از آن حروف اضافه جمله بسازند.

۳) معلم وقتی که قاعده ی دستوری را توضیح می کند باید از واژه هایی استفاده کند که دانش آموزان معنی آنها را می دانند. بهتر است معلم این نوع حروف اضافه را جداگانه توضیح دهد.

مشکلاتی احتمالی:

ممکن است دانش آموزان کاربرد درست این نوع حروف اضافه را به درستی متوجه نشوند. در این صورت معلم باید این نکته را با دانش آموزان بیشتر تمرین کند. واژه نامه: معلم باید قبل از خواندن متن و یا گفتگو واژه ها را با دانش آموزان تکرار بکند و یا معنی واژه های نو را برای آنها توضیح کند. معلم از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه ی نو یک جمله بگویند.

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤال کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت

می دهد که آنها به متن گوش دهند و در جای نقطه واژه ی مناسب را بنویسند.

۱. آن پسر دو خواهر دارد.
۲. این دختر چهار برادر دارد.
۳. من امروز شش درس دارم.
۴. آن پارک سه کافه دارد.
۵. آن خانه یک اتاق خواب دارد.
۶. آن آپارتمان ده طبقه ای است.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. بهتر است ابتدا معلم در مورد کتاب های مورد علاقه دانش آموزان صحبت کند: چه نوع کتاب ها را دوست دارید؟ چرا؟ این کتاب چه نام دارد؟ نویسنده ی این کتاب کیست؟ و غیره. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که این تمرین را انجام دهند.

تمرین ۶. ابتدا معلم معنی این جمله ها را برای دانش آموزان توضیح می کند و بعد به آنها فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند. معلم می تواند مربوط به هر موضوع واژه هایی به دانش آموزان بدهد: فعل ها، اسم ها، صفت ها، قیده ها و غیره.

تمرین ۷. ابتدا معلم معنی حروف اضافه را با دانش آموزان می کند و بعد به آنها فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند، یعنی به تصویرها نگاه کنند و با استفاده از حروف اضافه جای اشیا را بگویند.

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که این تمرین را انجام دهند، ولی او باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی تمام فعل ها را می دانند. برای همین معنی هر فعل را از آنها می پرسد.

تمرین ۹. قبل از انجام دادن این متن معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند، برای همین واژه ها را با آنها تمرین می کند و بعد به آنها فرصت می دهد که در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

- انسان به وسیله ای برای برش زدن کاغذ و پارچه نیاز داشت. با اختراع قیچی این نیاز برآورده شد. قیچی شبیه به چنگال خرچنگ است.
- انسان برای بریدن چوب، اره را اختراع کرد که شبیه به خرطوم اره ماهی بود.
- انسان برای شکار حیوانات، تله را ساخت که شبیه به گیاه حشره خوار بود.
- انسان با دیدن ماهی ها، به فکر رفتن به زیر دریاها افتاد و زیردریایی را ساخت.
- انسان برای دوختن، سوزن را اختراع کرد که شبیه به تیغ های جوجه تیغی است.

درس ۳

هدف های درس:

دستور زبان: جمله ی پیرو تعیینی.

نکاتی که معلم باید توجه داشته باشد:

- ۱) نشانه های ساختاری جمله ی پیرو تعیینی "یای اشاره" و "که" موصولی می باشد.
- ۲) بعد از ترکیب ...ی که جمله ی توضیحی می آید که این جمله واژه ی با یای اشاره را توصیف می کند و این جمله مانند یک جمله ی مستقل گزاره دارد.
- ۳) جمله های پیرو تعیینی معمولاً معادل ترکیب های صفت فاعلی یا مفعولی زبان آذربایجانی است، به عبارت دیگر، ما ترکیب های فاعلی و یا مفعولی زبان آذربایجان را از طریق جمله ی پیرو تعیینی به زبان فارسی ترجمه می کنیم.
- ۴) باید توجه کرد که تمام واژه هایی که قبل از "که" بکار می روند یای اشاره نمی پذیرند، مثلاً اسامی خاص، واژه هایی که با ضمایر اشاره استعمال می شوند، ضمایر شخصی و غیره معمولاً با یای اشاره بکار نمی روند.
- ۵) زمان فعل جمله پیرو تعیینی را معمولاً زمان فعل جمله ی اصلی مشخص می کند.

مشکلات احتمالی:

۱) ممکن است دانش آموزان این شکل دستوری را بدرستی متوجه نشوند، چون این نوع جمله در زبان آذربایجانی مشاهده نمی شود. در این صورت معلم باید بر اساس نمونه های ساده چند بار این نکته ی دستوری را شرح دهد.

واژه نامه:

معلم باید قبل از خواندن متن و یا گفتگو واژه ها را با دانش آموزان تکرار بکند و یا معنی واژه های نو را برای آنها توضیح کند. معلم از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه ی نو یک جمله بگویند.

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به پرسش ها پاسخ دهند. معلم می تواند برای کمک به دانش آموزان واژه هایی مربوط به این پرسش هارا بدهد.

تمرین ۲. ابتدا معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی جمله ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که به متن گوش کنند و گفتگو را کامل کنند.

پدرت چه کار می کند؟
پدرم استاد است.
او کجا کار می کند؟
او در دانشگاه کار می کند.

شغل برادرت چیست؟
او مهندس است.
او کجا کار می کند؟
او در کارخانه کار می کند.

خواهرت چه کار می کند؟
خواهرم پرستار است.
او کجا کار می کند؟
او در بیمارستان کار می کند.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. دانش آموزان این تمرین را باید بعد از خواندن متن انجام دهند. به وسیله ی این تمرین معلم می تواند مشخص کند که دانش آموزان تا چه اندازه ای مضمون متن را فهمیده اند.

- ۱) سوخت اتومبیل ها و هواپیماها از نفت گرفته شده است. (درست)
- ۲) بیشتر ماشین ها و همه ی کارخانه ها بامواد نفتی کار می کنند. (نادرست)
- ۳) آنچه در آسفالت به کار می رود نفت است. (درست)
- ۴) برای استخراج نفت چاه های عمیق حفر می کنند. (درست)
- ۵) نفت خام را که از آسفالت استخراج می شود در پالایشگاه تصفیه می کنند. (نادرست)

تمرین ۵. قبل از انجام دادن این تمرین معلم معنی پسوند خانه را برای دانش آموزان توضیح می دهد (البته با استفاده از نمونه ها). بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند.

تمرین ۶. ابتدا معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی و موارد کاربرد این پسوند را متوجه شدند و بعد به آنها فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند.

دانشگاه	جایی که در آن دانش می آموزند
پژوهشگاه	جایی که در آن پژوهش انجام می دهد
آموزشگاه	جایی که در آن آموزش می دهند
نمایشگاه	جایی که چیزی را در آن به نمایش می گذارند
آزمایشگاه	جایی که در آن محل آزمایش می کنند

تمرین ۷. ابتدا معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان این نکته ی دستوری را به خوبی متوجه شده اند و بعد به آنها فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند.

- (۱) احمد کتابی را که خواند به من داد (یا کتابی که خواند را به من داد)
- (۲) علی کفشی را پوشیده است. علی آن را دیروز خریده بود. علی کفشی را که دیروز خریده بود پوشیده است (یا علی کفشی که دیروز خریده بود را پوشیده است)
- (۳) ما غذایی را که مادرم پخته بود خوریم
- (۴) پدرم اتومبیلی را که تازه خریده بود فروخت.
- (۵) آنها خانه ای را که اجراه کرده اند تمیز می کنند.

تمرین ۸. معلم ابتدا باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند.

نفت خیز
گران بها

هواپیما
زیرزمین

کفپوش
سرزمین

تمرین ۹. معلم ابتدا معنی واژه ها را از دانش آموزان می پرسد و بعد به آنها فرصت می دهد که جمع و مفرد کلمات را بگویند یا بنویسند مرتب کنند.

منابع – منبع
مواد – ماده
وسایل – وسیله

اعماق – عمق
انواع – نوع

تمرین ۱۰. ابتدا معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که جدول را کامل کنند.

درس ۴

هدف درس:

دستور زبان: اعداد ترتیبی

نکاتی که معلم باید توجه داشته باشد:

- ۱) روش ساخت اعداد ترتیبی (چهار - م).
- ۲) کاربرد اعداد ترتیبی: کلاس پنجم، صندلی نهم و غیره.
- ۳) معلم به دانش آموزان چند نمونه می دهد و از آنها می خواهد تا اعداد را به صورت ترتیبی بنویسند.

مشکل های احتمالی:

دانش آموزان می توانند موارد کاربرد اعداد ترتیبی را به درستی متوجه نشوند. برای همین معلم باید با هر یک از دانش آموزان این نکته ی دستوری را تمرین کند.

واژه نامه:

معلم باید قبل از خواندن متن و یا گفتگو واژه ها را با دانش آموزان تکرار بکند و یا معنی واژه های نو را برای آنها توضیح کند. معلم از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه ی نو یک جمله بگیرند.

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. معلم قبل از خواندن گفتگو واژه های نو را با دانش آموزان تمرین می کند و از آنها می خواهد برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که گفتگو را دوباره بخوانند.

تمرین ۲: معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

تمرین ۳: معلم می تواند واژه ها و اصطلاحات جدید مربوط به این رشته به دانش آموزان بدهد و بعد به آنها فرصت می دهد که در پیرامون این سوال ها صحبت کنند.

تمرین ۴: معلم ابتدا معنی این پسوند را برای دانش آموزان توضیح می دهد و به آنها فرصت می دهد این تمرین را انجام دهند.

تمرین ۵: ابتدا دانش آموزان واژه ها را می خوانند و بعد این واژه ها را در جمله بکار می برند.

تمرین ۶: ابتدا معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا واژه ها را بخوانند و بعد دانش آموزان این واژه ها را با توجه به جدول طبقه بندی کنند.

تمرین ۷: معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که ابتدا واژه ها را بخوانند و معنی آنها را بگویند و بعد بنویسند (یا بگویند) آنها چه کار می کنند.

تمرین ۸: معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که این تمرین را انجام دهند:

تمرین ۹: معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به جمله ها گوش کنند و بعد تمرین را انجام دهند.

۱. منزل ما در طبقه ی است.	۴. اسم دانشجوی احمد است.
۲. خانه ی مال ما است.	۵. او روی صندلی نشسته است.
۳. اتومبیل فرسوده است.	۶. کلید اتاق را پیدا نکردم.

تمرین ۱۰. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۱۱. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۱۲. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که این تمرین را انجام دهند.

درس ۵

هدف درس:

دستور زبان: ضمائر متصل (پیوسته)

ضمیر شخصی پیوسته یا متصل ضمیری است که به کلمه ی پیش از خود می پیوندد و به تنهایی دارای معنی نیست. ضمیرهای شخصی پیوسته عبارتند از م، ت، ش، مان، تان، شان. این ضمائر می توانند در جمله به جای مفعول به کار روند.

قلم	قلممان
قلمت	قلمتان
قلمش	قلمشان

نکاتی که معلم باید توجه داشته باشد:

معلم باید بر اساس نمونه ها این نکته ی دستوری را توضیح دهد: من به او کمک می کنم – من کمکش می کنم.

مشکل های احتمالی:

دانش آموزان می توانند جای دقیق ضمائر متصل را به خوبی متوجه نشوند. برای حل این مشکل باید به فعل توجه و بیشتر تمرین کرد.
واژه نامه: واژه های این درس مربوط به رشته های مختلف است. معلم می تواند واژه های دیگری هم بیاورد و به صورت مشق به دانش آموزان یاد بدهد.

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. قبل از خواندن گفتگو معلم واژه های نو را انتخاب می کند و با دانش آموزان روی آن واژه ها کار می کند. او از دانش آموزان می خواهد برای هر یک از این واژه ها جمله بسازند. سپس او به دانش آموزان فرصت می دهد تا گفتگو را دو نفره بخوانند و بعد آن را تمرین کنند.

تمرین ۲. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی و کاربرد ضمائر متصل را به خوبی متوجه شدند و بعد به آنها فرصت می دهد که با توجه به نمونه تمرین را انجام دهند.

- (۱) من ترجمه شان کرده ام.
- (۲) ما دوستت داریم.
- (۳) سگ گازش گرفت.
- (۴) ما به خانه مان دعوتتان می کنیم.
- (۵) خانه ی ما کثیف بود. ما تمیزش کردیم.

تمرین ۳. معلم می تواند به دانش آموزان واژه های تازه ای مربوط به این موضوعات بدهد و بعد به آنها فرصت می دهد پیرامون این مطالب صحبت کنند.

تمرین ۴. معلم می تواند به دانش آموزان واژه های تازه ای مربوط به این موضوعات بدهد و بعد به آنها فرصت می دهد تمرین را انجام دهند.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و بعد در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

شهر باکو پایتخت آذربایجان است. این شهر بزرگ ترین و پرجمعیت ترین شهر کشور ما است. شهر باکو در کنار دریای خزر قرار دارد. شهر باکو جاذبه های توریستی زیبا و آثار تاریخی بسیاری دارد. این شهر بزرگ ترین شهر منطقه ی قفقاز محسوب می شود. شهر ما همچنین یکی از مناطق نفت خیز جهان به شمار می رود. فرودگاه بین المللی حیدر علی اف در بیست کیلومتری شهر باکو است. شهر باکو وسعتی در حدود ۲۱۴۰ کیلومتر مربع دارد.

تمرین ۶. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله هایی که یادگرفته اند مربوط به این تصاویر چند جمله بگویند. معلم می تواند واژه های نوی در باره ی آن تصویرها ارائه کند.

تمرین ۹. معلم ابتدا این روش واژه سازی را برای دانش آموزان توضیح می دهد و بعد به آنها فرصت میدهد تا تمرین را انجام دهند.

- زдохورد
- خریدوفروش
- گفت وگو
- حمل و نقل
- دادوستد

درس ۶

هدف های درس: گفتگو

واژه سازی

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آنوزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه را می دانند و بعد به دانش آموزان فرصت می دهد که با توجه به جدول واژه ها را طبقه بندی کنند.

تمرین ۳. ابتدا معلم می تواند چند واژه در مورد فوتبال به دانش آموزان بدهد (مثلاً بازیکن، مهاجم، مدافع، دروازه بان و غیره) و بعد به آنها فرصت می دهد جدول را کامل کنند.

تمرین ۴. ابتدا معلم واژه های نورا با دانش آموزان تمرین می کند. بعد

به دانش آنوزان فرصت می دهد به متن گوش کنند.

احمد امروز به باشگاه ورزشی می رود. باشگاه ورزشی از خانه ی آنها دور است. احمد به آنجا با اتوبوس می رود. احمد هفته ای سه بار در آنجا فوتبال تمرین می کند. بعد از ورزش او به خانه برمی گردد و شام می خورد. آخر هفته او به باشگاه نمی رود به گردش می کند.

تمرین ۵. ابتدا معلم می تواند واژه های جدیدی به دانش آموزان ارائه کند و بعد به آنها

فرصت می دهد با استفاده از این واژه ها پیرامون این مطالب صحبت کنند.

تمرین ۶. ابتدا معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان نمونه را به دستی متوجه شدند و

بعد به دانش آموزان فرصت می دهد جمله ها را مانند نمونه بازنویسی کنند.

(۳) دربیست سالگی به ایران رفت. (۱) در پنج سالگی کاراته را شروع کرد.

(۴) دربیست و نه سالگی ازدواج کرد. (۲) در نود سالگی درگذشت.

درس ۷

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های جدید درس گفتگو بسازند.

تمرین ۳. معلم به دانش

آموزان فرصت می دهد که به جمله ها گوش کنند و جمله ها را کامل کنند.

- ببخشید، ساعت چند است؟
- ساعت هفت و نیم است.
- وای ساعت ده دقیقه جلو است.
- ببخشید، ساعت چند است؟
- ساعت دو و پنج دقیقه است.
- وای، ساعت پنج دقیقه عقب است.
- ببخشید، ساعت چند است؟
- ساعت ده دقیقه به پنج است.
- فیلم کی شروع می شود؟
- ده دقیقه ی دیگر.

تمرین ۴. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که خودشان بدون کمک معلم واژه های هم معنی را به هم وصل کنند.

اشتباه – غلط	کر – ناشنوا
کوشش – سعی	کمک – یاری
	اولین – نخستین

درس ۸

هدف های درس:

دستور زبان: جمله ی پیرو شرطی

نکته هایی که معلم باید توجه داشته باشد:

- ۱) مقایسه ی این وجه با زبان آذربایجانی روشی مناسب نیست.
- ۲) بهتر است معلم یک جمله ی نمونه بگیرد و از آن مانند قاعده استفاده کند. مثلا: اگر به پارک بروم، در آنجا استراحت می کنم.
- ۳) معلم به دانش آموزان چند جمله می دهد و از آنها می خواهد آن جمله ها را به صورت یک جمله بگویند یا بنویسند.
- ۴) معلم می تواند به زبان مادری چند جمله بدهد و از دانش آموزان بخواهد آن جمله ها را به فارسی ترجمه کنند یا چند جمله بدهد و از آنها بخواهد آن جمله ها را به شکل های مختلف بگویند.
- ۵) معلم باید پس از این درس دست کم پنج – شش درس دیگر این نکته ی دستوری را با دانش آموزان تکرار کند.

مشکلات احتمالی:

- ۱) ممکن است گونه ی التزامی به کار می رود. در این صورت معلم باید بر اساس نمونه های ساده چند بار این نکته ی دستوری را شرح دهد

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱: قبل از خواندن گفتگو معلم واژه های نو را انتخاب می کند و با دانش آموزان

روی آن واژه ها کار می کند. او از دانش آموزان می خواهد برای هر یک از این واژه ها جمله بسازند. سپس او به دانش آموزان فرصت می دهد تا گفتگو را دو نفره بخوانند و بعد آن را تمرین کنند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های جدید درس گفتگو یا متن بسازند.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه های داده شده متنی درباره ی خودشان صحبت کنند.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد با استفاده از واژه ها و جمله هایی که یاد گرفته اند به این پرسش ها جواب بدهند.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد با استفاده از واژه ها و جمله هایی که یاد گرفته اند در مورد این مطالب نظر خود را بگویند.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به گفتگو ها گوش کنند و جمله ها را کامل کنند.

– می توانی به من کمک کنی؟
– چه شده؟
– سرم درد می کند، می توانی برایم دارو بخری؟
– البته

– قیمت این پالتو چند است؟
– پانصد هزار منات
– خیلی گران است، تخفیف ندارید؟
– قیمت هایمان مقطوع است

– چه میل دارید؟
– یک فنجان قهوه می خواهم.
– یک چیز دیگری بیاورم؟
– نه، مرسی.
– صورت حساب لطفاً

تمرین ۷. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۹. ابتدا معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان این نکته ی دستوری به خوبی متوجه شده اند و بعد به آنها فرصت می دهد که فعل های توی پرانتز را به گونه ی مناسب فعل بنویسند.

(۱) اگر خوب نگاه کنید لذت می برید.

(۲) اگر کار شروع شود همه کمک می کنند.

۳) اگر دانش آموزان خوب گوش کنند، درس را می فهمند.

۴) اگر به مغازه بروم، برای خواهرم هدیه می خرم.

۵) اگر او این متن را ترجمه کند (بکند)، به من می دهد.

تمرین ۱۰. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که

دانش آموزان معنی واژه ها را بدانند.

اگر عجله کنی می توانی به قطار برسی.

اگر ما بلیت بگیریم به کنسرت می رویم.

اگر باران ببارد ما نمی توانیم به گردش برویم.

اگر او کلید را پیدا کند در را باز می کند.

اگر تو دست هایت را نشویی، مریض می شوی.

تمرین ۱۱. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به جمله ها

گوش کنند و بگویند کدام گزینه درست است.

۱. اگر کارها را زودتر تمام کنم ، به روستا می روم

۲. اگر اتومبیل ارزان تری پیدا کند، اتومبیل کهنه را می فروشد.

۳. اگر مسئله را حل کنند، به تو می گویند.

۴. اگر مرا دعوت کنند، به مهمانی می روم.

۵. اگر فردا هوا خوب باشد، حالش بهتر می شود.

تمرین ۱۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند.

از - را - با - به

فیل گفت: می خواهم این درخت را از ریشه در آورم.

گنجشک با ناراضی گفت: فکر نکن از تو می ترسم. اگر باز هم ما را اذیت کنی،

زورم را به تو نشان می دهم!

فیل گفت: یعنی تو از من قوی تر هستی؟

گنجشک برای پیدا کردن غذا از لانه اش بیرون رفت.

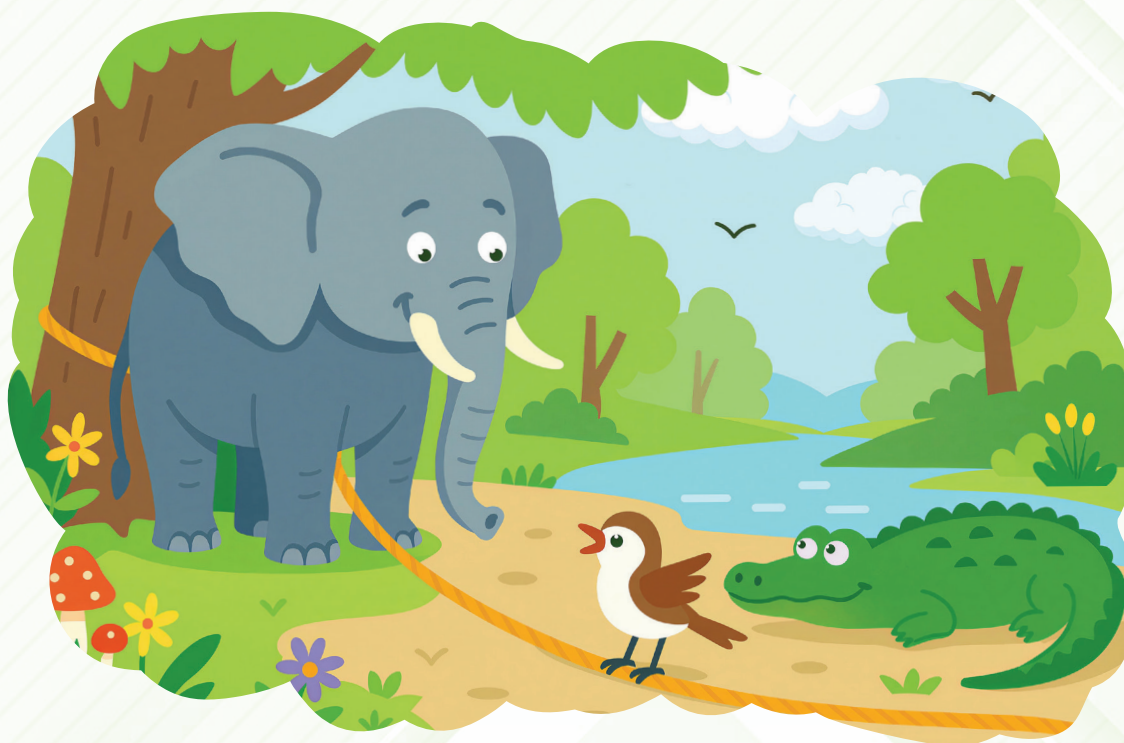
صبح روز بعد، گنجشک زودتر از خواب بیدار شد. او می خواست با استفاده از گیاهان،

طنابی درست کند. یک سر طناب را کنار درخت گذاشت و سر دیگر آن را به هر

زحمتی که بود، نزدیک رودخانه برد.

گنجشک، طناب را به او نشان داد و گفت: این سر طناب را با خرطومت بگیر.

گنجشک با صدای بلند گفت: اهای تمساح تنبل! اگر راست می گویی بیا با هم مبارزه کنیم.

درس ۹

هدف های درس:

دستور زبان: وجه التزامی

مضارع التزامی فعلی است که از بن مضارع به اضافه ی پیش واژک "ب" در اول و شناسه در آخر پدید می آید:

بنویسم	بنویسیم
بنویسی	بنویسید
بنویسد	بنویسند

فعل در صورتی به وجه التزامی به کار می رود که وقوع آن به صورت الزام، تردید، آرزو، توصیه، شرط، دعا یا میل مطرح شود.
ای کاش علی زود از مسافرت بیاید
علی ممکن است هم اکنون صدای ما را بشنود.

نکاتی که معلم باید توجه داشته باشد:

۱) از مقایسه با زبان آذربایجانی نمی توان نتیجه ی خوبی بدست آورد.
بهتر است معلم این فعل را با فعل های دیگر (توانستن) مقایسه کند.

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با داشتن آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از

آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤال کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های جدید درس گفتگو بسازند.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. معلم ابتدا معنی این پیشوند را برای دانش آموزان توضیح می دهد و بعد به آنها فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که دانش آموزان در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

تمرین ۷. قبل از انجام این تمرین معلم باید مطمئن شود که دانش

آموزان نکته ی دستوری را به خوبی متوجه شده اند.

– چون هوا سرد است، آنها نمی توانند از روستا برگردند.

– تو می توانی پیانو بزنی.

– چون خسته است نمی تواند کار کند.

– او نمی تواند قلمش را پیدا کند.

– بعضی از آدم ها می توانند خارج از کشور زندگی کنند.

تمرین ۸. ابتدا معلم واژه های جدید شعر را انتخاب می کند و معنی و موارد کاربرد آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که شعر را بخوانند. بهتر است معلم معنی شعر را به فارسی توضیح دهد.

درس ۱۰

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آنوزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله هایی که یاد گرفته اند گفتگو کنند.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

احمد نزدیک مرکز شهر زندگی می کند. او با خانواده اش در یک آپارتمان ده طبقه ای زندگی می کند. او هر روز با مترو

به مدرسه می رود. آخر هفته ها او با پدر یا مادرش به سینما یا تئاتر می رود، گاهی با دوستانش در کنار دریای خزر گردش می کند. او زندگی در شهر را خیلی دوست دارد.

زهره در یک روستای زیبا زندگی می کند. او با پدربزرگ و مادربزرگش در یک خانه ی بزرگ زندگی می کند. او هر روز صبح زود از خواب بیدار می شود. بعد از صبحانه او در کارهای خانه به مادر بزرگ و پدربزرگش کمک می کند: به حیوانات غذا می دهد، درختان میوه را آبیاری می کند. زهره زندگی در روستا را خیلی دوست دارد.

تمرین ۴. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان

معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را بخوانند و به ترتیب بنویسند.

رضا از دبستان به خانه می رفت.
در راه مقداری پول پیدا کرد.
چند قدم که رفت، دید کودکی دارد زمین را نگاه می کند.
پرسید دنبال چیزی می گردی؟
پسر گفت پولم را گم کرده ام.
رضا گفت: نشانی آن را بده. با دادن نشانی رضا پول را به پسر داد.
پسر از او تشکر کرد.

درس ۱۱

دستور زبان: وجه التزامی

نکاتی که معلم باید توجه داشته باشد:

(۱) از مقایسه با زبان آذربایجانی نمی توان نتیجه ی خوبی بدست آورد. بهتر است معلم این فعل را با فعل های دیگر (خواستن، توانستن) مقایسه کند.

مشکل های احتمالی:

ممکن است دانش آموزان فعل باید را مانند فعل های دیگر (خواستن، توانستن) تصریف کنند (بایم، بایی و غیره). برای حل این مشکل معلم باید فعل را برای هر شخص تصریف کند.

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤال کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند.

- من امشب باید او را ببینم.
- شما باید با دقت گوش کنید (بکنید).
- ما باید انرژی کم تر مصرف کنیم (بکنیم).
- آنها باید در خانه بمانند.
- تو باید رانندگی یاد بگیری (گیری).

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به جمله ها گوش

کنند و گزینه ی درست را انتخاب کنند.

- شما باید به قطار برسید.
- بچه باید غذا بخورد.
- ما باید شهر را ترک کنیم.
- شما باید جواب سؤال را از معلم پرسید.
- تو باید پیش پزشک بروی.

تمرین ۴. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را

بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۶. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان درجات صفات را خوب می دانند و بعد به دانش آموزان فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند.

- سنگین ترین جعبه
- گران ترین انگشتی
- ارزان ترین غذا
- آسان ترین مسئله
- شلوغ ترین خیابان

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جدول را کامل کنند.

عادی	تفضیلی	عالی
نازک	نازک تر	نازک ترین
سبک	سبک تر	سبک ترین
نرم	نرم تر	نرم ترین
معروف	معروف تر	معروف ترین
خالی	خالی تر	خالی ترین
کوتاه	کوتاه تر	کوتاه ترین

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را کامل کنند.

- ✓ اتومبیل احمد کوچک است. او می خواهد اتومبیل بزرگ تری بخرد.
- ✓ این درخت بلند نیست. آن درخت از این درخت بلندتر است.
- ✓ صندلی من راحت نیست. آن یکی راحت تر است.
- ✓ حمید دانش آموز خوبی است. اما بهترین دانش آموز کلاس ما او نیست.
- ✓ هوا امروز گرم است، اما دیروز گرم تر بود.

درس ۱۲

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤال کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به گفتگو گوش کنند و در جای

نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

– امروز به مهمانی می آیی؟

– بلی، اما نمی دانم چگونه بیایم؟

– از کجا می آیی؟

– از خانه می آیم.

– با چه وسیله ای می آیی؟

– می خواهم با اتوبوس بیایم.

- خوب، در ایستگاه سوم وقتی از اتوبوس پیاده شدی از آنجا رو به بانک دویست متر مستقیم برو، بعد دست چپ بپیچ و بیست متر هم مستقیم برو. یک آپارتمان پانزده طبقه ای می بینی. منزل ما در طبقه ی دهم آن آپارتمان است.
- متشکرم، ساعت شش آنجا هستم.
- منتظر تو هستیم.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. ابتدا معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که واژه ی مناسب را بنویسند.
هوایما از اتومبیل سریع تر حرکت می کند.
نور و گرمای زمین از خورشید است.
گرم ترین فصل سال تابستان است.
چرخ حرکت را آسان تر می کند.
نور خورشید چیزهای روشن را بیشتر می کند.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد ضرب المثل مناسب را انتخاب کنند.
(آشپز که دو تا شد، آش یا شور می شود یا بی نمک)

درس ۱۳

نکته ی دستوری:

می توان جلوگیری کرد

باید..... مصرف کرد

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان

فرصت می دهد که آنها به گفتگو گوش کنند و جدول را کامل کنند.

در تابستان هوا چطور می شود؟
در تابستان هوا گرم می شود.

در پاییز هوا چطور است؟
در پاییز هوا خنک است. باران هم می آید.

در زمستان هوا چطور است؟
در زمستان هوا سرد می شود، گاهی برف هم می آید.

در بهار هوا چطور است؟
در بهار هوا خنک است.

کدام فصل را دوست داری؟
من بهار را دوست دارم.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان این نکته ی دستوری را به خوبی متوجه شده اند و بعد به آنها فرصت می دهد که تمرین را حل کنند.

- ۱) می توان این دژ را تسخیر کرد.
- ۲) می توان شور و شوق آنها را توصیف کرد.
- ۳) می توان در کتابخانه درس خواند.
- ۴) نمی توان از عهده ی این کار برآمد.
- ۵) می توان در علم و صنعت پیشرفت کرد.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که ابتدا جمله ها را بخوانند و معنی آنها را بگویند و سپس آنها را به صورت غیرشخصی بازنویسی کنند.

۱. می توان معنای شعرها را فهمید.
۲. باید هر روز صبح روزخانه خواند.
۳. نمی توان به تنهایی با رنج ها و مشکلات مبارزه کرد.
۴. باید به زودی سفر را آغاز کرد.
۵. با سعی و تلاش می توان به مقصود خود رسید.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که ابتدا جمله ها را بخوانند و

معنی آنها را بگویند و سپس آنها را به صورت غیر شخصی بازنویسی کنند.

(۱) نباید اشیای موزه را فروخت.

(۲) باید به دیگران کمک کرد.

(۳) نباید آنجا ماند.

(۴) بعد از درس باید به خانه رفت.

(۵) باید با هواپیما مسافرت کرد.

تمرین ۸. معلم می تواند واژه ها و جمله های نوی به دانش آموزان ارائه کند و بعد به

آنها فرصت می دهد با استفاده از این واژه ها نظر خود را بگویند

تمرین ۹. ابتدا معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این جمله ها را می دانند و

بعد به آنها فرصت می دهد تمرین را انجام دهند.

سوزاندن زباله ها	باعث آلودگی هوا می شود
فاضلاب کشاورزی	از آلوده کننده های آب است
آب و هوای سالم	دونیاز اصلی جانداران است
استفاده از وسایل نقلیه ی عمومی	باعث جلوگیری از آلودگی هوا می شود
آب رودخانه ها	برای آشامیدن انسان مناسب نیست

تمرین ۱۰. معلم می تواند واژه ها و جمله های نوی به دانش آموزان ارائه کند و بعد به

آنها فرصت می دهد که با استفاده از این واژه ها تصویر ها را توصیف کنند..

درس ۱۴

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آنوزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به جمله ها گوش کنند و بعد جمله ها را کامل کنند.

دختر عصبانی است

مرد سرحال است

کودک وحشت زده است

دختر افسرده است

پسر خسته است

مرد خسته است

پسر حواس پرت

زن سرفراز است

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان این نکته ی دستوری به درستی متوجه شده اند و بعد به آنها فرصت می دهد مانند نمونه فعل های داخل پرانتز را به صورت مناسب بنویسند.

- (۱) او می خواهد خانه ای بزرگی داشته باشد.
- (۲) شما ممکن است او را ببینید.
- (۳) اگر می خواهی اتومبیل بخری باید پول داشته باشی.
- (۴) من خواستم مغازه را بفروشم.
- (۵) ما باید این اتاق را تا فردا تمیز کنیم.

درس ۱۵

هدف های درس:

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤال کند.

تمرین ۲. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۴. معلم می تواند واژه ها و جمله های نوی به دانش آموزان ارائه کند و بعد به آنها فرصت می دهد با استفاده از این واژه ها نظر خود را بگویند.
تمرین ۵. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد گزینه ی مناسب را انتخاب کنند.

(۱) کدام دسته از خوراکی های زیر مفید است؟

(الف) تخم مرغ، میوه، ماهی، شیر، گوشت و سبزیجات

(۲) چه خوراکی هایی برای سلامتی دندان ضرر دارد؟

(الف) شکلات و شیرینی

(۳) چه کارهایی به سلامت شما کمک می کند؟

(الف) ورزش، خواب و استراحت به موقع

تمرین ۶. معلم ابتدا واژه های نو را برای دانش آموزان توضیح می دهد و بعد به آنها فرصت می دهد که شعر را بخوانند. بهتر است معلم معنی شعر را به فارسی توضیح دهد.

درس ۱۶

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آنوزان سؤال کند.

تمرین ۲. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

زنگ تفریح
هندوانه ی شیرین
دریای وسیع
خداوند بخشنده
رفتگر زحمت کش

تمرین ۴. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که واژه های مرتبط را به هم وصل کنند.

تمرین ۵. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی واژه را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که در جاهای خالی واژه ی مناسب را بنویسند.

در یک پیچ اجازه ندارید سبقت بگیرید، زیرا نمی توانید ماشین های مقابل را ببینید. قبل از اینکه از خیابان عبور کنید باید ابتدا در پشت چراغ راهنما توقف کنید. هنگام گذر از خیابان مطمئن ترین راه، رفتن از روی پیاده رو است. دوچرخه ی شما دو چرخ و یک فرمان دارد. هنگام دوچرخه سواری باید با احتیاط رانندگی کرد. موقعی که پیاده روی می کنید حتماً در خط عابر پیاده حرکت کنید. وقتی می خواهید از خیابان عبور کنید باید مسیر برای عبور آزاد باشد. در خیابان تعداد زیادی ماشین در رفت و آمد هستند.

تمرین ۶. معلم می تواند با ارائه ی واژه های جدید به دانش آموزان کمک کند.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد متن را بخوانند و از آنها می خواهد یک حکایت خنده داری را که می دانند بازگو کنند.

درس ۱۷

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱: قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان واژه ها و جمله های نوی گفتگو را می دانند، سپس به آنها فرصت می دهد که گفتگو را بخوانند.

تمرین ۲. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤال کند.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که واژه ها را طبقه بندی کنند.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را بخوانند و بعد بگویند آن جمله ها به کدام واژه مربوط است.
۶. جمله های زیر به کدام واژه مربوط است؟

بوق	صدایی است که برای اخطار به کار می رود
پلاک اتومبیل	روی آن شماره ی اتومبیل را می نویسند
موتور	برای ایجاد حرکت نیرو تولید می کند
پدال گاز	سرعت اتومبیل را زیاد می کند
قالپاق	در وسط چرخ اتومبیل نصب می شود و روی مهره های چرخ را می پوشاند

تمرین ۷. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان این ساختار دستوری را بخوبی متوجه شده اند و بعد به آنها فرصت می دهد که جمله ها را مانند نمونه بازنویسی کنند.

- ۱) سردی هوا باعث پرواز پرستوها به جاهای گرم شد.
- ۲) آمدن پلیس باعث فرار جنایت کار شد.
- ۳) باران شدید باعث خیس شدن جوجه ها می شود.

درس ۱۸

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

امروز خانم احمدی پنج مهمان دارد. او می خواهد برای مهمانان شام درست کند، ولی می بیند که گوشت و تخم مرغ ندارد. او برای خرید آنها به سوپرمارکت می رود. سوپرمارکت نزدیک خانه ی او است. وقتی خانم کرجی وارد سوپرمارکت می شود از فروشنده جای گوشت را می پرسد و فروشنده جای گوشت را به نشان می دهد. او دو کیلو گوشت و یک شانه تخم مرغ برمی دارد و پول آنها را پرداخت می کند و به خانه برمی گردد.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش

آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. معلم می تواند برای

کمک به دانش آموزان واژه های نوی مربوط به این مطالب به دانش آموزان ارائه کند.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با توجه به نمونه جمله ها را در گذشته بازنویسی کنند.

اگر دیروز او را می دیدم، این خبر را به او می رساندم.

اگر به مسافرت می رفتیم، در هتل می ماندیم.

اگر کودک بموقع غذا می خورد، مریض نمی شد.

اگر آن مرد اتومبیلش را می فروخت، اتومبیل جدیدی می خرید.

اگر برق را قطع می کردند، کارهایمان را تمام نمی کردیم.

تمرین ۷. معلم می تواند به دانش آموزان کمک کندو مثلاً چند فعل بدهد.

من جواب این مسئله را نمی دانم

اگر می دانستم، به شما هم می گفتم.

من کلید ندارم

اگر من کلید داشتم، این در را باز می کردم.

او به انگلیسی حرف نمی زند

اگر او به انگلیسی حرف می زد، به برادر کوچکش کمک می کرد.

درس ۱۹

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سوالی کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و به پرسش پاسخ دهند.

زینب امروز دیر از خانه بیرون رفته است. او همیشه توی کیفش تلفن همراه، قلم، مبلغی پول، کلید می گذارد. او در اتوبوس متوجه می شود که کلید را در خانه جا گذاشته است.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که واژه های هم معنی را بنویسند.

شروع – آغاز	غلط – اشتباه
آرام آرام – آهسته آهسته (یواش یواش)	زباله – آشغال
مریض – بیمار	شادی – نشاط (مسرت، شادمانی)
غصه – اندوه (غم)	سرانجام – بالاخره
پزشک – دکتر	

تمرین ۶. معلم می تواند واژه ها و جمله هایی در مورد این مطالب به دانش آموزان ارائه کند.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که این لطیفه را بخوانند و معنی آن را بگویند. معلم از دانش آموزان می خواهد تا لطیفه ای را که می دانند بازگو کنند.

درس ۲۰

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤال کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به گفتگو گوش کنند و آن را با واژه های مناسب کامل کنند.

– من می خواهم یک خانه اجاره کنم.

– یک خانه ی اجاره ای دارم.

آن خانه بزرگ است؟

بلی، دو اتاق خواب دارد.

– عالی

– آشپزخانه اش هم

بزرگ است. یک حمام دارد.

– محوطه هم دارد؟

– بلی، یک محوطه ی بزرگی دارد. یکی از

پنجره های خانه روبه پارک باز می شود.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که ابتدا واژه ها را بخوانند و معنی آنها را می گویند و بعد به این واژه ها "پر" اضافه کنند و معنی آنها را بگویند.

تمرین ۶. معلم ابتدا معنی واژه های جدید را برای دانش آموزان توضیح می دهد و بعد به آنها فرصت می دهد که شعر را بخوانند. بهتر است معلم معنی شعر را برای آنها به فارسی توضیح دهد.

درس ۲۱

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آنوزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم می تواند واژه هایی مربوط به این مطالب به دانش آموزان بدهد و بعد از آنها می خواهد با استفاده از این واژه ها صحبت کنند.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از پسوند غیر واژه ی نو بسازند و معنی آنها را بگویند (یا آنها را در جمله بکار ببرند).

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها و واژه های مناسب را به هم وصل کنند.

غیرمسکونی	قابل سکونت نیست
غیر علنی	که به صورت آشکار انجام نمی شود
غیرطبیعی	که طبیعت آن را ایجاد نکرده است
غیر ارادی	که بدون اراده انجام می شود
غیرمنطقی	از جهت عقلی قابل قبول نیست

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها این واژه ها را به طور دقیق تلفظ کنند.

تمرین ۶. ابتدا معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان این نکته ی دستوری را به خوبی متوجه شده اند و بعد به آنها فرصت می دهد جمله های زیر را به صورت یک جمله بنویسند.

- (۱) وقتی که تو درس می خواندی، من تلویزیون تماشا می کردم.
- (۲) وقتی که او نامه می نوشت، من می خوابیدم.
- (۳) وقتی که معلم صحبت می کرد، ما گوش می دادیم.
- (۴) وقتی که آنها صبحانه می خوردند، من ورزش می کردم.
- (۵) وقتی که آنها کار می کردند، ما استراحت می کردیم.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که واژه های زیر را با توجه به جدول طبقه بندی کنند.

پارک	سینما	ساحل دریا
فواره، نیمکت، سرسره، دریاچه، تاب،		حلقه ی نجات غریق، موج سوار، شن، ، شنا، صدف
	کارتون، سالن، بازیگر، فیلم مستند، نمایش	

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

منزل جدید من نزدیک مرکز شهر است. من سر کار با مترو می روم. منزل ما بزرگ نیست، ولی خیلی راحت است. فقط یک اتاق خواب دارم. راهرو باریک است. یک اتاق نشیمن، یک آشپزخانه ی نسبتاً بزرگ. در وسط آشپزخانه

یک میز بزرگ قرار دارد. اتاق نشیمن یک

پنجره دارد. این پنجره رو به خیابان

باز می شود. این اتاق همیشه

روشن است. من یک

کاناپه ی راحتی

جلوی تلویزیون

گذاشته ام. من این

منزل را خیلی

دوست دارم.

تمرین ۹. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با توجه به جدول واژه های زیر را طبقه بندی کنند.

اتاق نشیمن	آشپزخانه	اتاق خواب
شومینه، فرش، کوسن، کاناپه، مبل	قابلمه، ماهیتابه، ظرف شویی، یخچال، سطل آشغال، کتری	تخت خواب، روتختی، آینه ی قدی، پتو، گنجه لباس،

تمرین ۱۰. معلم می تواند به دانش آموزان واژه هایی نو مربوط به این تصویر ارائه دهد و بعد به آنها فرصت می کند با استفاده از این واژه ها اتاق ها را توصیف کنند.

تمرین ۱۱. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۱۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

درس ۲۲

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان واژه ها و جمله های نوی درس را خوب یاد گرفته اند، سپس به دانش آموزان فرصت می دهد که گفتگو را دو نفره بخوانند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های نوی درس به پرسش ها پاسخ دهند.

تمرین ۳. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که حیوانات زیر را با توجه به جدول طبقه بندی کنند.

خزندگان	پرندگان	پستانداران
مار، لاک پشت، مارمولک،	جغد، شترمرغ، اردک، طوطی، پنگوئن،	سگ، گرگ، میمون، روباه، شیر، ببر، خرس، گوزن

تمرین ۴. ابتدا معلم واژه های نوی متن را انتخاب می کند و معنی آن واژه ها را برای دانش آموزان توضیح می دهد، سپس از دانش آموزان می خواهد که متن ها را بخوانند و بگویند این متن ها به کدام حیوان مربوط است.

تمرین ۵. ابتدا معلم معنی واژه ها را از دانش آموزان می پرسد. او باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند، سپس به آنها فرصت می دهد که تمرین را انجام دهند.

تمرین ۶. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۸. معلم معنی واژه های نوی شعر را برای دانش آموزان توضیح می دهد و بعد از دانش آموزان می خواهد تا یکی یکی شعر را بخوانند. بهتر است معلم این شعر را به زبان فارسی توضیح دهد.

درس ۲۳

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آموزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و بعد بگویند کدام جمله درست است.

احمد همسایه ی من است. او پسر خوبی است. ما باهم به مدرسه می رویم. او می تواند پیانو بزند. من هر روز صدای پیانوی او را می شنوم. من به کلاس انگلیسی می روم. من می توانم به انگلیسی حرف بزنم. همسایه ی من به انگلیسی حرف نمی زند. گاهی من در حل مسائل مشکل به او کمک می کنم.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۵. معلم می تواند واژه هایی جدید مربوط به این تصاویر به دانش آموزان ارائه دهد و بعد از آنها می خواهد با استفاده از واژه های نو این تصاویر را توصیف کنند.

تمرین ۶. معلم باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این قسمت را به درستی متوجه شدند و بعد به آنها فرصت می دهد که ادامه ی این داستان را بنویسند.

تمرین ۷. معلم معنی واژه های نوی شعر را برای دانش آموزان توضیح می دهد و بعد از دانش آموزان می خواهد تا یکی یکی شعر را بخوانند. بهتر است معلم این شعر را به زبان فارسی توضیح دهد.

درس ۲۴

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان واژه ها و جمله های نوی درس را خوب یاد گرفته اند، سپس به دانش آموزان فرصت می دهد که گفتگو را دو نفره بخوانند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های نوی درس گفتگویی بسازند.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را بخوانند و مراحل تشکیل باران را نشان بدهند.
خورشید به دریا می تابد.
قطره ها کم کم گرم می شود.
ابر ها در محیط سرد قرار می گیرند.
به شکل یک تکه ابر درمی آیند.
به قطره های باران تبدیل می شوند.
بر گل ها و گیاهان تشنه می بارند.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جاهای خالی یک صفت مناسب بگذارند.

یک صبح سرد زمستانی، احمد به سختی از رخت خواب گرم خود بیرون آمد. اما وقتی که دانه های درشت برف را از پشت پنجره دید، با خوش حالی از جا پرید. یک بلوز پشمی پوشید، چکمه های بلندش را به پا کرد، کلاه گرمی هم روی سرش گذاشت و از خانه بیرون رفت. توی کوچه،

بچه ها آدم برفی بزرگی درست کرده بودند.

روی سر آدم برفی، یک سطل کوچکی

بود و به جای چشم برای او دو تکه

زغال سیاه گذاشته بودند. دماغش هم

یک هویج نارنجی رنگ بزرگ بود ولی

دهان نداشت. احمد به خانه برگشت تا برای

دهان آدم برفی یک وسیله ی مناسب پیدا کند.

تمرین ۵. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی

این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این

واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش

آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در

جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و

سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به

دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را

بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از

دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند.

او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به واژه های زیر «ک» اضافه کنند و برای هر یک از آنها جمله بگویند.

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که مخالف واژه های زیر را پیدا کنند و آنها را در جمله بکار ببرند.

خوش مزه	بدمزه
مناسب	نامناسب
سخت	آسان
شیرین	تلخ

تمرین ۹. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جدول را کامل کنند.

ماضی ملموس	زمان حال	ماضی مطلق	وجه امری
داشتم می رفتم	می خورم	پرسیدم	
داشتی می رفتی	می خوری	پرسیدی	بخر
داشت می رفت	می خورد	پرسید	
داشتیم می رفتیم	می خوریم	پرسیدیم	
داشتید می رفتید	می خورید	پرسیدید	بخرید
داشتند می رفتند	می خورند	پرسیدند	

تمرین ۱۰. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که مانند نمونه جمله ها را باز نویسی کنند.

- (۱) بچه ها داشتند می خوابیدند.
- (۲) مادرم داشت شیرینی درست می کرد.
- (۳) ما داشتیم حلوا می خوردیم.
- (۴) همه داشتند آنجا جمع می شدند.
- (۵) شما داشتید از مسافرت برمی گشتند.

تمرین ۱۱. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه های زیر جمله ها را کامل کنند.

- (۱) دمای هوا در محلی که سایه است کم تر از جایی است که آفتاب باشد.
- (۲) برای اندازه گیری گرمی و سردی از دماسنج استفاده می کنند.
- (۳) معمولاً بعد از غروب آفتاب دمای هوا کم کم پایین می آید.
- (۴) گردش زمین به دور خود یک شبانه روز طول می کشد.
- (۵) در اثر گردش زمین به دور خود رفتار جانداران تغییر می کند.
- (۶) جانورانی مثل جغد روزها استراحت می کنند.

تمرین ۱۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را مانند نمونه باز نویسی کنند.

- (۱) او دارد ورزش می کند – او مشغول ورزش است – او به ورزش مشغول است.
- (۲) پدر بزرگ دارد روزنامه می خواند – پدر بزرگ مشغول خواندن روزنامه است – پدر بزرگ به روزنامه خواندن مشغول است.
- (۳) خواهرم دارد نامه می نویسد – خواهرم مشغول نوشتن نامه است – خواهرم به نامه نوشتن مشغول است.

تمرین ۱۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که مانند نمونه جمله ها را

بازنویسی کنند.

آنها دارند ورزش می کنند – آنها مشغول ورزش هستند.

(۱) بچه ها مشغول درس خواندن هستند.

(۲) مادرم مشغول پختن غذا است.

(۳) آنها مشغول نوشتن نامه هستند.

(۴) او مشغول درست کردن قهوه است.

(۵) پدربزرگ مشغول آب دادن به گل ها است.

تمرین ۱۴. معلم معنی واژه های نوی شعر را برای دانش آموزان توضیح می دهد و

بعد از دانش آموزان می خواهد تا یکی یکی شعر را بخوانند. بهتر است معلم این شعر را به زبان فارسی توضیح دهد.

درس ۲۵

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوباره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آنوزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به متن گوش کنند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

رودخانه از کوه ها و تپه ها می آیند. آنجاها باران یا برف های ذوب شده جمع می شوند و رودهای کوچولو درست می کنند.

وقتی یک جو یا رود کوچک به یک جوی دیگر می رسد، با هم یکی می شوند. چند تا از همین جو کوچولوها، با همدیگر رودخانه می شوند.

بیشتر رودخانه ها معمولاً به یک آب بزرگ تر مثل اقیانوس، دریا و دریاچه می رسند. بیشتر شهرها کنار رودخانه ها ساخته می شوند. رودخانه برای ما غذا، انرژی، تفریح، حمل و نقل و از همه مهم تر آب برای آبیاری و خوراک دارد.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا در جای نقطه ها گزینه ی مناسب را بنویسند.

۱. باران پاییزی از شب گذشته آغاز شده بود.
۲. بعضی از مردم فقط خانه ی خودشان را تمیز میکنند.
۳. آنها هر روز با صدای دلنشین پرندگان را بیدار می کنند.
۴. بادهای تند همه چیز را ویران کردند.
۵. مریم سبزی های شسته شده را خرد کرد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله های زیر را به صورت مجهول بنویسند.

۱. پارسال یک پل ساخته شد.
۲. جواب این مسئله به معلم گفته شد.
۳. برای دوستش نامه نوشته شد.
۴. از دور دریا دیده شد.
۵. این داستان خوانده شد.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متنی بسازند.

تمرین ۶. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بگویند کدام جمله درست است.

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که بااستفاده از جمله ی «درحال کاری بودن» جمله ها را بازنویسی کنند.

- (۱) در حال رفتن بودم که یکی زنگ زد.
- (۲) این کشور در حال توسعه است.
- (۳) پرنده ها در حال پرواز هستند.

تمرین ۹. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که مانند نمونه بنویسند.

- (۱) این پیراهن از آن پیراهن زیباتر است.
- (۲) این درختان از آن درختان بلندتر است.
- (۳) این کشور از آن کشور بزرگ تر است.
- (۴) این کت از آن کت گران تر است.
- (۵) این سرزمین از آن سرزمین وسیع تر است.

تمرین ۱۰. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که واژه ها را بخوانند و خوبی ها و بدی ها را جدا کنند.

خوبی ها	بدی ها
رعایت نوبت، مهربانی، تشکر، راست گویی، صرفه جویی، نیکوکاری	تنبلی، بی نظمی، اسراف

تمرین ۱۱. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که داستان را بخوانند و برای آن نام مناسبی پیدا کنند.

طوطی سبز، غمگین و خسته گوشه ی قفس نشسته بود. او به فکر چاره ای برای نجات خود بود فکری به خاطرش رسید. با پاها و منقار خود آنقدر قفل قفس را تکان داد تا در قفس باز شد. سپس او توانست در آسمانی پرواز کند.

درس ۲۶

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دوفره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آنوزان سؤالی کند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا گوش کنند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

در همه ی قاره ها حتی در قطب جنوب کوه وجود دارد. بعضی از این کوه ها قدیمی و بعضی دیگر جدیدند. این کوه ها شکل ها و اندازه های متفاوتی دارند. هر چه از کوه بالاتر برویم،

هوا سرد تر و تنفس مشکل تر می شود. مرتفع ترین کوه قله ی اورست در رشته کوه هیمالیا در قاره ی آسیا است. ارتفاع قله ی اورست ۸۸۴۶ متر است. این قله به "بام دنیا" معروف است.

تمرین ۳. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد به واژه ها یای نسبت اضافه کنند و برای هر یک از آنها جمله ای بگویند.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بگویند کدام جمله درست است.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که واژه های هم معنی را به هم وصل کنند.

رفاقت	دوستی
نصیحت	پند
ناشناس	غریبه
آبادی	ده
فوت کردن	مردن
صحرا	بیابان
منظور	مقصود

تمرین ۷. معلم معنی واژه های نوی شعر را برای دانش آموزان توضیح می دهد و بعد از دانش آموزان می خواهد تا یکی یکی شعر را بخوانند. بهتر است معلم این شعر را به زبان فارسی توضیح دهد.

تمرین ۸. معلم از دانش آموزان می خواهد تا نتیجه ای که از این شعر گرفته اند را بنویسند.

درس ۲۷

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان واژه ها و جمله های نوی گفتگو را خوب یاد گرفته اند، سپس به دانش آموزان فرصت می دهد که گفتگو را دو نفره بخوانند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های نوی درس به پرسش ها پاسخ دهند.

تمرین ۳. معلم ابتدا باید مطمئن شود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و بعد به آنها فرصت می دهد که بگویند کدام واژه با بقیه مرتبط نیست؟

(۱) پرچم	(۴) هویج
(۲) هفت سین	(۵) درخت
(۳) آب نبات	

تمرین ۴. ابتدا معلم معنی واژه های نو را برای دانش آموزان توضیح می دهد، بعد آن واژه ها را با دانش آموزان تمرین می کند. سپس به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از این واژه ها آمادگی عید را توصیف کنند.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و در جای نقطه ها واژه های مناسب را بنویسند.

نورنوروز یکی از جشن های ملی ما است. قبل از شروع عید نوروز، خانه تکانی می کنند سفره ی هفت سین می چینند و در آن قرآن، آینه، شمع و هفت چیز که نام آنها

با "سین" شروع می شود می گذارند.
این هفت چیز سبزه، سرکه، سماق،
سمنو، سنجد، سیر و سیب هستند.
بعضی ها هم تخم مرغ های رنگ
کرده، گل و شیرینی و ظرف آبی
که ماهی کوچک در آن شنا
می کند، می گذارند.

تمرین ۶. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

الف	ب
حیوانات	حیوان
حکما	حکیم
ادبا	ادیب
انواع	نوع
سبزیجات	سبزی
اصطلاحات	اصطلاح
وکلا	وکیل
اقوام	قوم

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که صورت جمع اسم های ستون الف را در ستون ب پیدا کنند.

تمرین ۹. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله های زیر را با استفاده از «دارا بودن» بازنویسی کنند.

۱. شهر باکو دارای مکان های دیدنی زیادی است.

۲. پدربزرگم دارای سه فرزند و شش نوه است.

۳. مدرسه ی ما دارای سه ساختمان است.

تمرین ۱۰. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که واژه ها را بخوانند و هر اسم را در گروه خودش قرار بدهند.

مخترع	کاشف	شاعر
ادیسون، گاليله، اینشتین، گراهام بل	کریستف کلمب، زکریای رازی	حافظ، نظامی، فردوسی

تمرین ۱۱. معلم از دانش آموزان می خواهد که در باره ی یکی از نویسندگان بزرگ آذربایجان مطالعه کنند و ده سطر بنویسند.

درس ۲۸

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان واژه ها و جمله های نوی گفتگو را خوب یاد گرفته اند، سپس به دانش آموزان فرصت می دهد که گفتگو را دو نفره بخوانند.

تمرین ۲. ابتدا معلم معنی واژه ها را با دانش آموزان می خواند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد. بهتر است برای یادگیری این واژه ها با استفاده از آنها جمله بسازیم. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت مستقل گفتگو را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. سپس معلم به دانش آموزان فرصت می دهد گفتگو را دو نفره بخوانند. معلم می تواند حین خواندن در مورد نکته های مختلف (دستور، واژه سازی و غیره) از دانش آنوزان سؤالی کند.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و بعد بگویند کدام جمله درست است.

پدر و مادر سارا برای خرید هدیه ی تولد دخترشان به مرکز خرید می روند. آنها می خواهند برای دخترشان کفش بخرند. آنها وارد کفش فروشی می شوند و به کفش ها نگاه می کنند. مادر سارا یک کفش سفید رنگی را انتخاب می کند. پدر سارا پول کفش را پرداخت می کند و آنها به خانه برمی گردند.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و بگویند کدام جمله درست است.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که گوش کنند و بگویند کدام فعل ها در متن به کار نرفته است؟

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و قیمت وسایل را بگویند.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به پرسش های زیر پاسخ بدهند.

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه های زیر با هم کلاسی هایتان گفتگو کنند.

تمرین ۹. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از جمله های زیر پیامکی تهیه کنند.

تمرین ۱۰. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۱۱. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که آنها به پرسش های در مورد متن پاسخ دهند.

تمرین ۱۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را مانند نمونه کامل کنند.

ما از این فیلم بدمان می آید.	من از این فیلم بدم می آید.
شما از این فیلم بدتان می آید.	تو از این فیلم بدت می آید.
آنها از این فیلم بدشان می آید.	او از این فیلم بدش می آید.

درس ۲۹

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان واژه ها و جمله های نو را خوب یاد گرفته اند. سپس به آنها فرصت می دهد که گفتگو را بخوانند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های نو به پرسش ها پاسخ دهند.

تمرین ۳. ابتدا معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که واژه ها را بخوانند و آنها را در جمله بکار ببرند.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه های زیر با هم کلاسی هایتان گفتگو کنند.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه هایی که یاد گرفته اند جدول را پر کنند.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند.

(۱) مادر پرتقال را پوست می کند و به بچه اش می خوراند.

(۲) آشپز سبزیجات را خرد می کند و روی غذا می ریزد.

(۳) مادر بزرگ در آشپزخانه غذا می پزد.

(۴) او قارچ ها را در روغن سرخ می کند.

(۵) خواهرم پنیر را رنده کرد و به سالاد اضافه کرد.

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله های زیر را مانند نمونه بازنویسی کنند.

او دارد فیلم تماشا می کند.

آنها دارند به موسیقی گوش می دهند.

ما داریم نهار می خوریم.

بچه ها دارند در باشگاه ورزش می کنند.

آن پسر دارد کتاب می خواند.

تمرین ۸. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد

که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۹. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بگویند کدام جمله درست است.

تمرین ۱۰. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به واژه های زیر یای نکره اضافه کنند و برای هر یک از آنها یک جمله بگویند.
راننده ای، خانه ای، نامه ای، هندوانه ای، بچه ای

تمرین ۱۱. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که در جای نقطه ها حرف اضافه ی مناسب را بنویسند.

- (۱) از بچه ها خوب نگهداری کرد.
- (۲) دانش آموزان از کتاب های کتابخانه استفاده می کنند.
- (۳) او نتوانست به ما کمک کند.
- (۴) ما از تماشای این منظره لذت می بریم.
- (۵) امسال دخترم از مهمان ها پذیرایی می کند.

تمرین ۱۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را مرتب کنند.

- (۱) مردی که شام می خورد، پدر من است.
- (۲) دکتری که پدرم را معالجه کرد، همسایه ما است.
- (۳) پسری که آنجا بازی می کند، هم کلاسی من است.
- (۴) دختری که می رقصد، اهل اسپانیا است.
- (۵) احمد درحالی که کتابهای درسی را مرتب می کرد، به معلم پاسخ داد.
- (۶) او درحالی که، چشمانش را بسته بود، فکر می کرد.

تمرین ۱۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که داستان ناتمام را با فکر خودشان کامل کنند و برایش نام مناسبی انتخاب کنند.

درس ۳۰

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان واژه ها و جمله های نو را خوب یاد گرفته اند. سپس به آنها فرصت می دهد که گفتگو را بخوانند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های نو به پرسش ها پاسخ دهند.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از جمله ها گفتگو بسازند.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که فعل ها را با توجه به جدول طبقه بندی کنند.

افعال ساده	افعال مرکب
گفتن، آمدن، فروختن، پرسیدن، نوشتن	تنبیه کردن، به هم ریختن، صحبت کردن، خواهش کردن، دست زدن

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که بگویند کدام واژه باقیه مرتبط نیست.

(۴) سطل (۱) کاشی

(۵) آشپزخانه (۲) سینی

(۳) ساعت

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که بگویند کدام یک از اشیای زیر به وسایل شخصی مربوط است؟

کثو، مسواک، فنجان، حوله، برس، پتو

تمرین ۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله های زیر را مانند نمونه بازنویسی کنند.

نمونه:

آنها می خواهند کتابخانه ی کوچکی درست کنند.
آنها خواسته اند کتابخانه ی کوچکی درست کنند.
آنها می خواستند کتابخانه ی کوچکی درست کنند.

(۱) ما می توانیم از میهن خود دفاع کنیم.
ما توانسته ایم از میهن خود دفاع کنیم.
ما می توانستیم از میهن خود دفاع کنیم.

(۲) او می خواهد بامعلم صحبت کند.
او خواسته است بامعلم صحبت کند.
او می خواست بامعلم صحبت کند.

(۳) جوجه می خواهد به دنبال پدر و مادرش پرواز کند.
جوجه خواسته است به دنبال پدر و مادرش پرواز کند.
جوجه می خواست به دنبال پدر و مادرش پرواز کند.

(۴) پرستوهای جوان نمی توانند برای خودشان لانه بسازند.
پرستوهای جوان توانسته اند برای خودشان لانه بسازند.
جوان نمی توانستند برای خودشان لانه بسازند.

(۵) بچه ها می خواهند در تعطیلات به روستا بروند.
بچه ها خواسته اند در تعطیلات به روستا بروند.
بچه ها می خواستند در تعطیلات به روستا بروند.

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به متن گوش کنند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. ماشین آتش نشانی به انباری که در آتش می سوخت، رسید و محکم ترمز کرد. پدر حامد بیرون پرید و داد زد: حامد، همان جا بمان! یک آتش نشان به سرعت از انباری که می سوخت بیرون آمد، او یک سگ مادر را نجات داده بود، ولی سگ سعی می کرد دوباره برگردد داخل انبار. حامد خیلی تعجب کرد. بعد ناگهان حامد فهمید که چرا سگ مادر می خواهد به انبار برگردد. بچه اش هنوز آنجا بود. حامد در ماشین آتش نشانی را باز کرد و داد زد: برو! حامد به سگ کمک کرد و توله سگ را نجات داد.

تمرین ۹. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان معنی این واژه ها را می دانند و برای همین بهتر است روی این واژه کار کنند، یعنی این واژه ها را در جمله بکار ببرند. بعد از آشنایی کامل با این واژه ها معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بعد یکی یکی جمله ها را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. معلم واژه های جدید را انتخاب می کند و سپس از دانش آموزان می خواهد که برای هر واژه یک جمله بگویند. بعد معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و در جای نقطه ها واژه ی مناسب را بنویسند. بعد معلم از دانش آموزان می خواهد که مضمون متن را بازگو کنند. معلم از دانش آموزانی که نمی توانند متن را بازگو کنند مربوط به مضمون متن سؤال می کند. او از دانش آموزان ضعیف تر چند واژه از متن را می پرسد.

تمرین ۱۰. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که فعل ها را مانند نمونه بنویسند.

چریدن - چراندن	خوردن - خوراندن
لرزیدن - لرزاندن	پریدن - پراندن
پوشیدن - پوشاندن	خوابیدن - خواباندن
	دویدن - دواندن

تمرین ۱۱. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را بخوانند و

گزینه ی مناسب را انتخاب کنند.

- (۱) مادر بچه را خواباند.
- (۲) پرنده ها از روی بام پریدند.
- (۳) ما بیمار را به بیمارستان رساندیم.
- (۴) همه آنجا نهار خوردند.
- (۵) ما او را روی صندلی نشاندیم.

تمرین ۱۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به جمله ها گوش کنند و

بگویند کدام گزینه درست است؟

- آن مرد کودک را ترساند.
- زمین لرزه جزیره را لرزاند.
- او از جایش نجنبید.
- او را با آمبولانس به بیمارستان رساندند.
- بچه ها غذایشان را خوردند.

تمرین ۱۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و به پرسش ها پاسخ دهند.

تمرین ۱۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و بگویند کدام جمله درست است.

تمرین ۱۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که به فعل های زیر «باز» اضافه کنند و معنی آنها را بگویند.

تمرین ۱۶. معلم به دانش آموزان فرصت میدهد که به واژه های زیر پسوند مناسب را اضافه کنند و معنی آنها را بگویند

ستان	قهوه خانه
گاه	خوابگاه
مند	کتابخانه
خانه	گردشگاه
	گلستان - گلخانه
	دانشگاه
	ثروتمند
	کارمند - کارگاه - کارخانه
	آرزومند
	چاپخانه
	هوشمند
	ترکمنستان
	افغانستان

تمرین ۱۷. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که واژه ها را بخوانند و آنها را در جمله بکار ببرند.

تمرین ۱۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه هایی که یاد گرفته اند به پرسش ها پاسخ بدهند.

تمرین ۱۹. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها و واژه های مناسب را به هم وصل کنند.

داستان تاریخی	براساس رویدادها و زندگی شخصیت های تاریخی نوشته می شود
داستان پلیسی	در آن از قتل و جنایت و تلاش پلیس برای یافتن و دستگیر کردن جنایتکاران سخن می رود
داستان کودکان	برای کودکان نوشته می شود
شعر	سخنی است که وزن، قافیه و معنی دارد
دایرة المعارف	در آن آگاهی هایی در باره ی موضوع های عمومی، علمی، ادبی، هنری و غیره به ترتیب الفبایی نوشته می شود

تمرین ۲۰. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که برای کتاب شبکه ی معنایی بسازند.

درس ۳۱

بررسی تمرین ها:

تمرین ۱. قبل از انجام دادن این تمرین معلم باید مطمئن بشود که دانش آموزان واژه ها و جمله های نو را خوب یاد گرفته اند. سپس به آنها فرصت می دهد که گفتگو را بخوانند.

تمرین ۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه ها و جمله های نو به پرسش ها پاسخ دهند.

تمرین ۳. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که با استفاده از واژه هایی که یاد گرفته اند مشخصات اشخاص را بگویند.

تمرین ۴. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که جمله ها را بخوانند و بگویند کدام عمل درست نیست؟

(۲) ما می توانیم شماره ی تلفن خود را به غریبه ها بدهیم.

(۳) وقتی که در خانه تنها هستیم نباید در را قفل کنیم.

تمرین ۵. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که واژه ها را بخوانند و بعد با استفاده از واژه های متنی بسازند.

تمرین ۶. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که بگویند از واژه های زیر کدام یک به جنایت مربوط است؟

آدم کشی	دزدی
آتش زنی	آدم ربایی

تمرین ۷. معلم ابتدا واژه های نوی متن را انتخاب می کند و معنی آنها را برای دانش آموزان توضیح می دهد و بعد به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند.

تمرین ۸. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که متن را بخوانند و با توجه به متن جمله ها را کامل کنند.

تمرین ۹. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که صورت جمع اسم های ستون الف را در ستون ب پیدا کنند.

الف	ب
قوانین	قانون
وسایل	وسیله
حوادث	حادثه
افراد	فرد

تمرین ۱۰. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که واژه های مناسب را به هم وصل کنند.

چهار راه	
سواره رو	
عبور و مرور	
نظم و ترتیب	
چراغ راهنما	
وسایل نقلیه	

تمرین ۱۱. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که در جای نقطه ها واژه مناسب را بنویسند.

- (۱) در صورت وجود چراغ راهنمایی عابر، آدم ها باید فقط هنگام سبز بودن چراغ از عرض خیابان رد شوند.
- (۲) بستن کمر بند ایمنی مؤثر ترین روشی است که می توان با انجام آن میزان مرگ و میر و صدمات را در تصادفات وسایل نقلیه کاهش داد.
- (۳) باید هنگام رفت و آمد در خیابان به تابلوها و علائم راهنمایی توجه کرد.

تمرین ۱۲. معلم به دانش آموزان فرصت می دهد که واژه ها و جمله های مناسب را به هم وصل کنند.

کوچه ای که انتهای آن بسته است	بن بست
خیابانی که کوچک تر از خیابان اصلی است	خیابان فرعی
تردد و رفت و آمد	ترافیک
محل رفت و آمد عابران پیاده	پیاده رو
محل رفت و آمد ماشین ها است و از بزرگ راه کوچک تر است	خیابان اصلی
تونل زیرزمینی برای رفت و آمد از عرض خیابان	زیرگذر

مواد مطالعاتی تکمیلی

آفتاب

سربرآورده آفتاب سربرآور اکنون از خواب
شد رخ خورشید از کهسار همچو جام زر پدیدار
دشت و صحرا گردد روشن جامه زر پوشد بر تن
آفتاب گیتی افروز روشنی میدهد هر روز
روشنی بر گیتی تابید شد پشیمان هر کس خوابید
شب بود وقت آسایش بامدادان وقت کوشش
آفتاب زرین برخاست روی کوهستان را آراست
کم کم از کوه آمد پایین شد زمین و زمان زرین

گل گلاب

تمرین ها

مترادف واژه های زیر در شعر پیدا کنید.

طلایی	صبح	بیابان
لباس	بلند شد	روی
		حالا

واژه ها و پسوندهای مناسب را به هم وصل کنید.

افروز	کوه
ی	روشن
ین	گیتی
ستان	زر

تربیت گربه

مدتی بود ملا به کار تربیت گربه افتاده بود. گربه ها را تربیت می کرد و می فروخت و تأکید می کرد که جنس فروخته شده پس گرفته نمی شود. گربه ها را طوری تربیت می کرد که خیلی مؤدب در گوشه ای می نشستند و هر چه گوشت و دمبه و امثال آن نشانشان می دادند، هیچ تکان نمی خوردند. حتی اگر موش جلوییشان رها می کردند، باز عکس العملی نشان نمی دادند. مردم گربه ها را می خریدند، اما بعد از چهل و هشت ساعت گربه به حالت طبیعی برمی گشت و به هیچ چیزی امان نمی داد. ولی دیگر نمی توانستند پس بدهند. یکی از دوستان ملا خصوصی از او پرسید: آخر تو چه کار می کنی که موقع فروش گربه ها این قدر مؤدب می شوند ولی بعداً دوباره حالت خود را از دست می دهند؟ ملا گفت: من آنها را در یک کیسه گونی می اندازم و صد بار دور سرم می چرخانم. وقتی از گونی در می آورم آنها تا مدت زیادی گیج و گم هستند و نه موش می بینند و نه به دمبه نگاه می کنند!

تمرین ها

به پرسش های زیر پاسخ دهید.

- ملا چرا گربه ها را تربیت می کرد؟
- گربه ها چه ویژگی ای داشتند؟
- مردم وقتی که گربه ها را می خریدند چه اتفاقی می افتاد؟
- ملا گربه ها را چگونه تربیت می کرد؟

فعل های زیر را در زمان حال باز نویسی کنید.

تربیت می کرد	می خریدند
می نشستند	برمی گشت
نشان می دادند	

پدر و پسر

پدری دست بر شانه ی پسر گذاشت و از او پرسید: تو می توانی مرا بزنی یا من تو را؟

پسر جواب داد: من می زنم.

پدر ناباورانه دوباره سؤال را تکرار کرد، ولی باز همان جواب را شنید. با ناراحتی از کنار پسر رد شد.

بعد از چند قدم دوباره سؤال را تکرار کرد شاید جوابی بهتر بشنود.

پسر من می زنم یا تو؟

این بار پسر جواب داد: شما می زنید.

پدر گفت: چرا دوبار اول این را نگفتی؟

پسر جواب داد تا وقتی دست شما روی شانه من بود عالم را حریف بودم ولی وقتی دست از شانه ام کشیدید قوتم را با خود بردید.

تمرین ها

به پرسش های زیر پاسخ دهید.

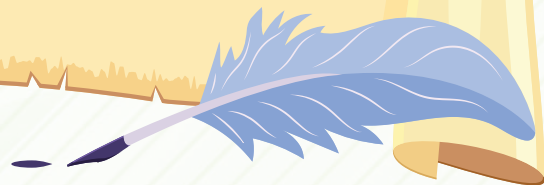
- پدر از پسر چه سؤالی کرد؟
- پسر چه جواب داد؟
- چرا پسر جواب های مختلفی داد؟
- از این متن چه نتیجه ای گرفته اید؟

فعل های زیر را در زمان حال بنویسید.

گذاشت	شنید
پرسید	نگفتی

تو بر خلق نیکی کن ای نیکبخت

یکی در بیابان سگی تشنه یافت برون از رمق در حیاتش نیافت
کله دلو کرد آن پسندیده کیش چو حل اندر آن بست دستار خویش
بخدمت میان بست و بازو گشاد سگ ناتوان را دمی آب داد
خبر داد پیغمبر از حال مرد که داور گناهان او عفو کرد
کرم کن چنان کت برآید زدست جهانیان در خیر بر کس نبست
تو بر خلق نیکی کن ای نیکبخت که فردا نگیرد خدا بر تو سخت
سعدی شیرازی

تمرین ها

واژه ها و پسوندهای مناسب را به هم وصل کنید.

توان	ه
نیک	بخت
نیک	نا
پسندید	ی

رسول
خوبی

زندگی
طناب
ضعیف

مترادف واژه های زیر را در شعر پیدا کنید.

از این شعر چه نتیجه ای گرفته اید؟

کوسه

خانواده ی کوسه ها شامل بزرگ ترین و خطرناک ترین ماهی های جهان است. بسیاری از کوسه ها دارای سری سه گوش، بدنی کشیده و باله های کوچک مثلثی شکل در قسمت پشت می باشند که معمولاً خارج از آب قرار می گیرد. بیشتر کوسه ها در آب های گرم زندگی می کنند و از نظر جثه، بسیار متنوع هستند. یکی از کوچک ترین انواع کوسه ها به نام سگ ماهی، تنها شصت سانتی متر طول دارد، حال آنکه بزرگ ترین ماهی اقیانوس ها، کوسه نهنگ بیش از ۱۵ متر – سه برابر یک اتوبوس – طول دارد.

کوسه ی نهنگ و کوسه ی آفتابی به هیچ وجه خطری برای انسان، محسوب نمی شوند. اما بیشتر کوسه ها با داشتن دندان های تیز و برنده، درنده های بی رحمی هستند. حریص ترین این جانوران کوسه ی سفید است که طعمه ی خود را یکجا می بلعد. بوی خون باعث حمله ی کوسه ها به هر موجودی – حتی کوسه های دیگر – خواهد شد.

تمرین ها

به پرسش های زیر پاسخ دهید.

- آیا همه ی کوسه ها برای انسان ها خطرناک هستند؟
- کدام عضو کوسه معمولاً خارج از آب قرار می گیرد؟
- حریص ترین کوسه ها کدام است؟
- چه چیزی باعث حمله ی کوسه ها می شود؟

جدول را کامل کنید.

خطرناک		
	حریص ترین	
	بزرگ تر	
کوچک		
	طولانی ترین	

آدم های خسیس

روزی شخصی بسیار خسیس در رودخانه ای افتاده بود و عده ای جمع شده بودند تا او را نجات دهند.

یکی از دوستانش دوید تا به او کمک کند. روی زمین کنار رودخانه نشست و به مرد خسیس گفت: دستت را بده تا تو را از آب بالا بکشم. مرد در حالی که سرش زیر آب می رفت و دست و پا می زد، دست خود را به او نداد. شخص دیگر همین پیشنهاد را کرد ولی نتیجه نداشت. ملا که به محل حادثه رسیده بود خود را به لب رودخانه رساند و به مرد گفت: دست مرا بگیر تا تو را نجات دهم. مرد بلافاصله دست ملا را گرفت و از رودخانه بیرون آمد. مردم در شگفت شدند و گفتند: ملا معجزه کردی، این مرد دستش را به هیچ کس نمی داد. گفت: شما این مرد را خوب نمی شناسید. او دست بده ندارد، دست بگیر دارد. اگر بگویی دستم را بگیر، می گیرد، اما اگر بگویی دستت را بده نمی دهد!

تمرین ها

به پرسش های زیر پاسخ دهید.

- شخصی کجا افتاده بود؟
- چرا این مرد دستش را به کسی نمی داد؟
- از این متن چه نتیجه ای گرفته اید؟

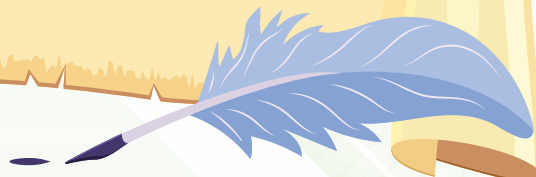
واژه های مناسب را به هم وصل کنید.

پیش	خانه
رود	فاصله
بلا	نهاد

آشنای همیشه خوب

گاه در لحظه های تنهایی لحظه های هراس و بیم و امید
دوستان را نمی توانی یافت آشنایی نمی توانی دید
با تو اما رفیق همراهی است با سخن های کرم و مهرآمیز
گفت و گو با تو دارد از هر جا گفت و گو با تو دارد از هر چیز
دست در دست این رفیق عزیز مختصر می شود مسیر زمان
باخبر می شوی به آرامی از جهان و هر آنچه هست در آن
خبر خواهی که با تو می گوید قدر عمر عزیز را دریاب
تو که بیگانه نیستی با او آشنای همیشه خوب، کتاب

محمد جواد محبت

تمرین ها

مترادف واژه های زیر را در شعر پیدا کنید.

ترس	راه
دوست	خلاصه
صحبت	

واژه ها و پسوندهای مناسب را به هم وصل کنید.

گفت و	ی
خبر	آمیز
مهر	با
آشنا	گو

از این شعر چه نتیجه ای گرفته اید؟

یک ماهی مرا نجات داد

یک روز ملا وارد معبد هندوان شد. دید عده ای در حال ذکر و مراقبه هستند. پرسید شما چه کار می کنید؟ گفت ما داریم ریاضت می کشیم که بتوانیم با دنیای حیوانات آشنا شویم و با آنها دوستی کنیم. ملا گفت: چه خوب، چون یک بار یک ماهی جان من و فرزندانم را نجات داد. هندوان گفتند: عجب پس تو از ما خیلی جلوتری، مرشد ما تویی. پس ملا را در معبد نگه داشتند و چند روز از او پذیرایی کردند و از هیبت مقام معنوی ملا که با ماهیان چنان دوستی داشت جرأت نمی کردند درباره ی ماجرای ماهی سؤال بکنند. پس از چند روز بالاخره یکی از هندوان پرسید: راستی ملا اگر ممکن است قضیه ی آن ماهی که تو و خانواده ات را نجات داد بر ایمان بگو. ملا گفت: هیچ چیز مهمی نبود، ماسه چهار روز بود گرسنه بودیم، داشتیم از گرسنگی می مردیم که شخصی برای ما یک ماهی آورد و ما از گرسنگی نجات پیدا کردیم!

تمرین ها

به پرسش های زیر پاسخ دهید.

- یک روز ملا کجا وارد شد؟
- هندوان مشغول چه بودند؟
- چرا هندوان ملا را در معبد نگه داشتند؟
- ماهی چگونه ملا و خانواده ی او را نجات داده بود؟

مترادف واژه های زیر را در متن پیدا کنید.

داخل شدن	رفاقت
جانوران	خلاص کردن

راه مدرسه

باز هم موی مرا مادرم شانه زده
روی پیراهن من نقش پروانه زده
مادرم داده به من کیف زیبای مرا
هست امروز قشنگ همه چیز و همه جا
پدرم باز مرا می سپارد به خدا
می کشد بر سر من دست پر مهرش را
روی لب های همه خنده مهمان شده است
موقع رفتن من به دبستان شده است
افسانه ی شعبان نژاد

تمرین ها

گونه ی مصدر فعل های زیر را بنویسید.

– می سپارد

– می کشد

مانند نمونه بنویسید:

خندیدن – خنده – خندان – لبخند

آموختن –

گفتن –

پنج صفت بگویید که با "پر" ساخته می شود.

از این شعر چه نتیجه ای گرفته اید؟

با چه الاغی زندگی می کنم

روزی ملا الاغش را به بازار برد تا بفروشد. دلال ها و خرفروشان دورش جمع شدند و هر یک خر را آزمایش می کردند تا قیمت گذاری کنند. یکی دهان خر را باز کرد تا دندانهایش را بشمارد. خر چنان گازی از او گرفت که فریادش به آسمان رفت. دیگری خواست نگاهی به چشم او بیندازد، او هم لگدی خورد. سومی دم خر را بلند کرد تا بررسی کارشناسانه کند. خر پیشکل انداخت و او را آلوده کرد. دلالان گفتند: این خر هیچ ارزشی ندارد. هم گاز میگیرد و هم لگد می زند و هم نابجا آلودگی ایجاد می کند. ملا گفت: من خودم می دانستم که این الاغ را کسی نمی خرد و برای فروش هم به بازار نیاوردم، فقط می خواستم مردم بدانند که من با چه الاغی زندگی می کنم!

تمرین ها

به پرسشهای زیر پاسخ دهید.

- چرا ملا الاغش را به بازار برد؟
- چرا دلالتها و خرفروشان دور الاغ جمع شدند؟
- چرا دلالان گفتند که این خر ارزشی ندارد؟
- ملا چه جوابی داد؟
- از این متن چه نتیجه ای گرفتید؟

واژه های مناسب را به هم وصل کنید.

خر	گذاری
آلود	بجا
قیمت	ه
کار	فروش
نا	شناسانه

فصلها

فصل پاییز چو آغاز شود همه جا مدرسه ها باز شود
چون که پاییز به پایان آید فصل سرمای زمستان آید
گاه برف آید و گاهی باران تا برد فایده از آن دهقان
چون زمستان گذرد عید شود وقت تابیدن خورشید آید
همه جا پر شود از بوی بهار بشکفت غنچه گل در گلزار
کم کم آید پس از آن تابستان پر زانگور شود تاکستان
فصلها آیتی از لطف خداست بهر آرامش و آسایش ماست

محمد جواد محبت

تمرین ها

مترادف واژه های زیر را در شعر پیدا کنید.

آفتاب	روستایی	شروع شدن
گرما	جشن	تمام شدن
		سود

گونه ی مصدر فعل های زیر بنویسید.

باز شود	به پایان آید	فایده برد
---------	--------------	-----------

از این شعر چه نتیجه ای گرفته اید؟

توضیح شکل ماست

مردی نابینا که چیزهایی درباره ی ماست شنیده بود، اما هرگز ماست نخورده بود، روزی از یکی از دوستانش خواست تا شکل ماست را برایش توضیح دهد. دوستش گفت: مگر نمی دانی؟ ماست سفید است.

مرد نابینا پرسید: سفید دیگر چیست؟

دوستش گفت: سفید رنگ درناست.

مرد نابینا پرسید: درنا دیگر چیست؟

دوستش مچ دست خود را خم کرد و سپس دستش را از آرنج تکان داد و گفت: درنا، شبیه این است.

مرد نابینا که دست دوستش را لمس می کرد، آهی کشید و گفت: خوردن ماست زیاد هم کار ساده ای نیست.

تمرین ها

به پرسش های زیر پاسخ دهید.

- آیا مرد نابینا ماست خورده بود؟
 - مرد نابینا از دوستش چه خواست؟
 - دوستش ماست را چگونه توصیف کرد؟
 - چرا مرد نابینا گفت که خوردن ماست زیاد هم کار ساده ای نیست؟
 - از این متن چه نتیجه ای گرفتید؟
- به واژه های زیر پیشوند "نا" اضافه کنید و معنی آنها را پیدا کنید.

نجیب

مرتب

آشنا

مناسب

شنوا

توان

ماجرای ماه و چاه

روزی مردی ساده لوح از کنار چاه آبی می گذشت. کنجاو شد و توی چاه را نگاه کرد. عکس ماه را که در آب افتاده بود، دید. مرد که دستپاچه شده بود، با خود گفت: وای، چه مصیبتی! ماه توی چاه افتاده و دارد خفه می شود. باید هر طور شده نجاتش بدهم.

این را گفت و با عجله دست به کار شد. سطل چاه را از قلاب آن جدا کرد و طناب را با قلابش توی چاه انداخت تا ماه را با طناب بیرون بکشد. قلاب در ته چاه به سنگ بزرگی گیر کرد. مرد که خیال می کرد قلاب به ماه گیر کرده است، شروع کرد به کشیدن طناب، اما ظاهراً ماه آن قدر سنگین بود که طناب پاره شد و مرد افتاد توی چاه و سرش شکست.

مرد آه و ناله کنان سرش را بلند کرد کمک بخواهد، اما اولین چیزی که بالای سرش دید، ماه بود که در آسمان می درخشید.

مرد با دیدن ماه در آسمان با خوشحالی پیش خودش گفت: شکر خدا که اگر توی چاه افتادم و سرم شکست، اقلاً ماه را نجات دادم و نگذاشتم توی آب خفه شود.

تمرین ها

به پرسشهای زیر پاسخ دهید.

مردی از کجا می گذشت؟

مرد در چاه چه چیزی را دید؟

مرد چگونه توی چاه افتاد؟

مرد وقتی ماه را در آسمان دید پیش خودش چه گفت؟

واژه های مناسب را به هم وصل کنید.

ساده	حالی
کنج	کنان
دست	کاو
خوش	لوح
آه و ناله	پاچه

انعام

بعد از خوردن غذا بیل گیتس پنج دلار به عنوان انعام به پیشخدمت داد.
پیشخدمت ناراحت شد.

بیل گیتس متوجه ناراحتی پیشخدمت شد و سؤال کرد: چه اتفاقی افتاده؟
پیشخدمت: من متعجب شدم بخاطر اینکه در میز کناری پسر شما پنجاه دلار به
من انعام داد در حالی که شما که پدر او هستید و پولدارترین انسان روی زمین
هستید فقط پنج دلار انعام می دهید!
بیل گیتس خندید و جواب معناداری گفت: او پسر پولدارترین مرد روی زمینه و
من پسر یک نجار ساده ام.

تمرینها

به پرسشهای زیر پاسخ دهید.

چرا پیشخدمت ناراحت شد؟

پیشخدمت به بیل گیتس چه گفت؟

بیل گیتس به پیشخدمت چه جوابی داد؟

از این متن چه نتیجه ای گرفتید؟

به واژه های "دار" اضافه کنید و معنی آنها را بگویید.

معنا	انبار
خانه	امانت
مغازه	

باغ وحش

به محل نگهداری حیوانات وحشی باغ وحش گفته می شود. این حیوانات برای مراقبت، مطالعه و جلوگیری از مرگ، در چنین مکان هایی پرورش داده می شوند. امروزه بیش از ۳۳۰ باغ وحش بزرگ در جهان وجود دارد. اولین باغ وحش ها، در مصر باستان بنا شد. بیش از ۳۰۰۰ سال قبل، امپراتورهای چین از حیوانات، پرندگان و ماهی ها در باغ های طبیعی نگهداری می کردند. در قرون وسطی در اروپا پادشاهان به یکدیگر میمون، شیر و طاووس هدیه می دادند. در سده ی ۱۸۰۰ میلادی باغ وحش های سیار در شهرها و روستاها به سفر پرداختند و حیوانات را در معرض دید مردم قرار می دادند. از سده ی ۱۷۰۰ میلادی دانشمندان به مطالعه ی حیوانات علاقه مند شده اند. آنها برای هر حیوانی یک نام لاتین بین المللی انتخاب کردند تا در تمام جهان با یک نام خوانده شوند. این کار آنها تجربه افتتاح اولین باغ وحش عمومی شد.

تمرینها

به پرسشهای زیر پاسخ دهید.

به چه جایی باغ وحش گفته می شود؟

امروزه در جهان چند باغ وحش وجود دارد؟

اولین باغ وحش ها کجا بنا شده بود؟

چرا دانشمندان برای هر حیوانی یک نام لاتینی انتخاب کردند؟

واژه های زیر را با "ان" جمع ببندید.

پرنده	گوینده	نویسنده
راننده	نماینده	خواننده

فوتبال

بازی فوتبال انواع مختلفی دارد که از نظر شکل توپ، تعداد بازیکنان و مقررات بازی باهم تفاوت دارند.

در فوتبال معمولی توپ گرد است، زمین بازی ۹۰ الی ۱۱۸ متر طول دارد و هر تیم دارای یازده بازیکن است. تیمها با وارد کردن توپ به درون دروازه ی تیم مقابل، صاحب امتیاز یا گل می شوند. در این نوع فوتبال – که در بیشتر نقاط جهان بازی می شود – غیر از دروازه بان، آن هم در محوطه ی جریمه، هیچ بازیکنی حق دست زدن به توپ را ندارد.

در فوتبال نوع آمریکایی از یک توپ بیضی شکل استفاده می شود. این بازی بیشتر از طریق متوقف ساختن بازیکن حریف، عبور دادن توپ و دویدن سریع همراه با شوتهای گاه و بیگاه به وسیله ی دست و پا انجام می شود. در هر تیم یازده بازیکن وجود دارد که به وسیله ی کلاه فلزی و لباس های ضربه گیر مخصوص محافظت می شوند. این نوع فوتبال معمولاً با خشونت فراوان همراه است.

تمرین ها

کدام جمله ها درست نیست؟

در فوتبال معمولی توپ گرد است

در فوتبال معمولی هر تیم دارای دوازده بازیکن است.

در فوتبال نوع آمریکایی از یک توپ گرد استفاده می شود.

فوتبال معمولی با خشونت فراوان همراه است.

در فوتبال نوع آمریکایی هر بازیکن به وسیله ی کلاه فلزی و لباس های ضربه گیر مخصوص محافظت می شود.

واژه های مناسب را به هم وصل کنید.

گیر	شکل	گاه	راه	کن	بان
بازی	دروازه	ضربه	بیضی	هم	بی

زمستان خوابی

بعضی جانوران در فصل زمستان به خواب فرو می روند، چون در این فصل غذا بسیار کمیاب است. زمستان خوابی از مرگ گونه هایی از جانوران بر اثر گرسنگی جلوگیری می کند.

جانوران قبل از خواب زمستانی تا آنجا که بتوانند غذا می خورند. برای مثال، موشهایی که در زمستان به خواب فرو می روند، آنقدر غذا می خورند که مانند یک توپ، گرد می شوند. سپس لانه ای می یابند و خود را درون آن می اندازند و به خوابی آرام فرو می روند. در این حالت ضربان قلب آنها به حدی کند است که مرده به نظر می رسند. بدن آنها کمترین مقدار غذا را مصرف می کند تا چربی های آن تا حد امکان دیرتر به پایان برسد. با رسیدن فصل بهار این موشها که بسیار لاغر و گرسنه شده اند، از لانه های خود خارج می شوند و برای یافتن غذا، تلاش خود را آغاز می کنند.

تمرین ها

به پرسشهای زیر پاسخ دهید.

چرا بعضی جانوران در فصل زمستان به خواب فرو می روند؟
زمستان خوابی از چه چیزی جلوگیری می کند؟
جانوران قبل از خواب زمستانی چه می کنند؟
چرا بدن موشها کمترین مقدار غذا را مصرف می کند؟
به واژه های زیر "کم" اضافه کنید و معنی آنها را بگویید.

جمعیت	آب	بها	تجربه
بود	حوصله	چربی	

ساختمان سازی

انسان های اولیه خانه های خود را با استفاده از موادی همچون سنگ، شاخ و برگ درختان و گل و لایی که در اطراف خود می یافتند، می ساختند. در اروپا مردم فقیر معمولاً در خانه هایی که با شاخه ی درختان ساخته و سپس گل اندود می شدند، زندگی می کردند. آنها برای ساختن این خانه ها شاخ و برگ نرم درختان را به هم می بافتند و سپس روی آن را گل اندود می کردند. به دلیل آنکه در هر منطقه ای مصالح خاصی یافت می شد، ساختمان های مناطق مختلف، متفاوت به نظر می رسیدند. در مناطقی که خاک رس به مقدار فراوان وجود داشت، مردم خانه های خود را با آجر می ساختند و در مناطقی که سنگ آهن یا شن بیشتری موجود بود، خانه ها را از این مواد بنا می کردند. امروزه خانه هایی که در جاهای مختلف ساخته می شوند، بسیار شبیه به یکدیگر هستند.

تمرینها

به پرسش های زیر پاسخ دهید.

انسان های اولیه خانه های خود را چگونه می ساختند؟
در اروپا آدم های فقیر در کدام خانه ها زندگی می کردند؟
چرا ساختمان های مناطق مختلف، متفاوت به نظر می رسیدند؟
خانه های امروزی با خانه های قدیمی چه تفاوتی دارد؟

جمع واژه های زیر را در متن پیدا کنید.

منطقه

ماده

طرف

فعل های زیر را با گونه ی مضارع بازنویسی کنید.

می یافتند

می ساختند

می بافتند

زندگی می کردند

منابع

۱. اکبر قره داغی. یاد شعرهای شیرین دبستان. تهران. ۱۳۹۰.
۲. حسن احمدی گیوی. دستور زبان فارسی. تهران. ۱۳۸۵.
۳. حسن احمدی گیوی. فعل. تهران، ۱۳۸۴.
۴. ژیلبر لازار. دستور زبان معاصر فارسی. تهران. ۱۳۸۴.
۵. شاهد قمشه ای. زیرکی های ملانصرالدین. تهران. ۱۳۹۸.
۶. محمد جواد شریعت. دستور زبان فارسی، تهران، ۱۳۷۲.
۷. محمد عشوری. نگرشی نو به فعل فارسی. تهران. ۱۳۸۴.
۸. محندس حسین شکرریز. پندهای قندپهلوی ۳. تهران. ۱۳۹۴.